Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1.00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

19. VI 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 400 ДИН. ●

БРОЈ 2112

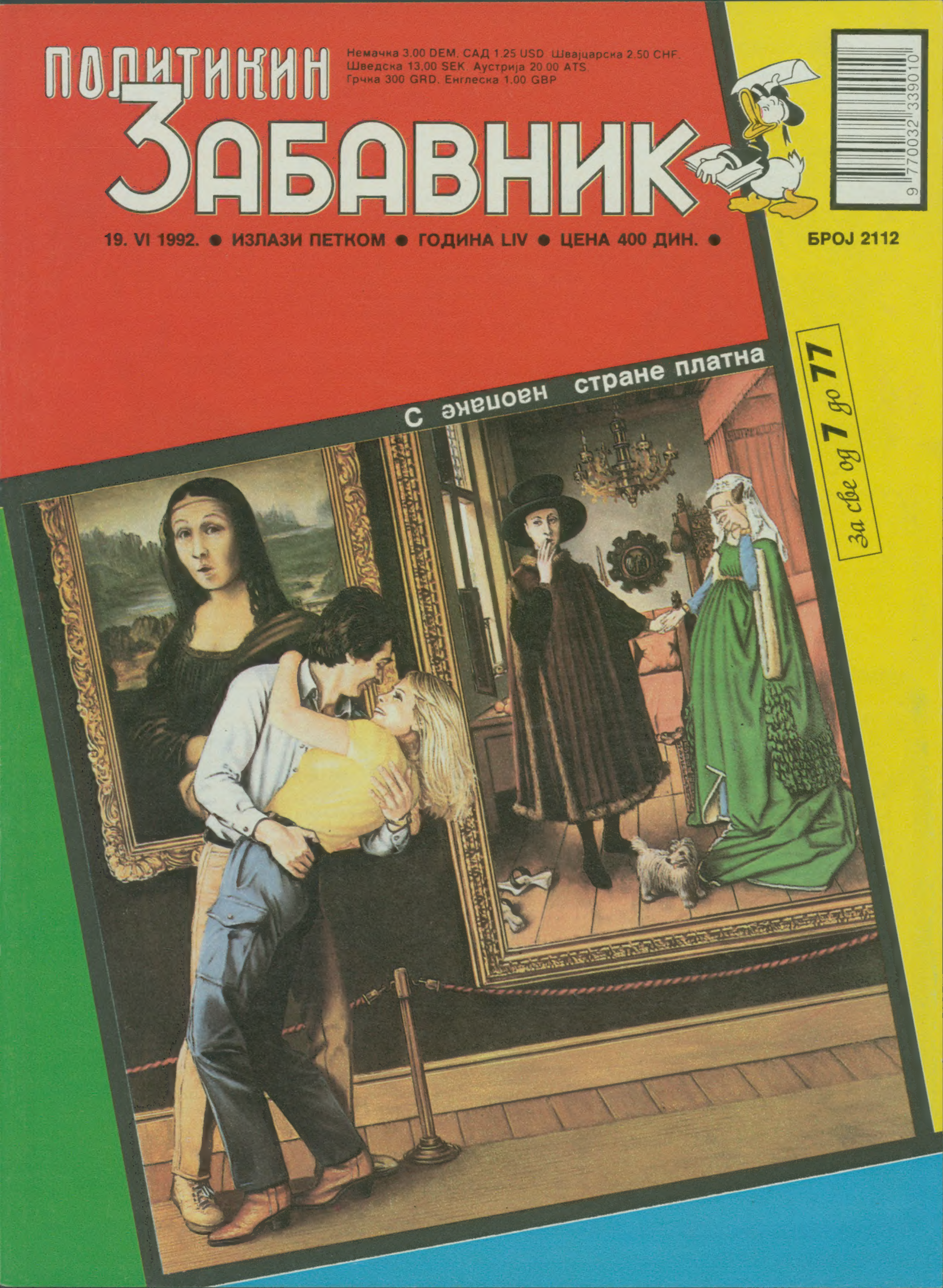

Веровали или не!

ФРАНЦУСКИ КРАЉ ЖАН II

(1319–1364)

ДА БИ УХАПСИО ШАРЛА II ОД НАВАРЕ, ЗА ЈЕДНУ НОЋ ПРЕШАО ЈЕ РАЗДАЉИНУ ОД 264 КИЛОМЕТРА ИЗМЕЂУ ОРЛЕАНА И РУАНА. ПРИ ТОМ СЕ НИЈЕДНОМ НИЈЕ ЗАУСТАВИО ДА СЕ ОДМОРИ ИЛИ ПРОМЕНИ КОЊА.

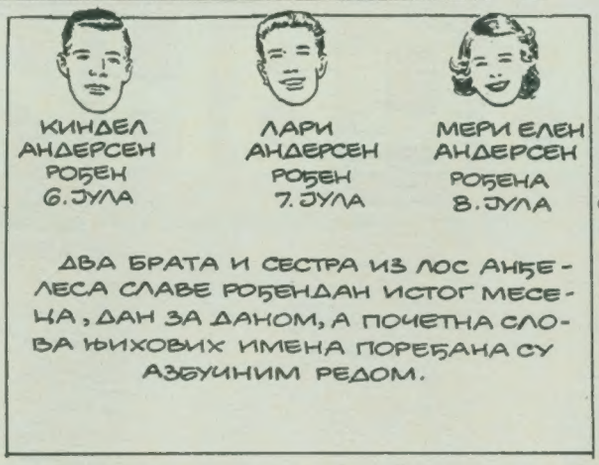
КИНДЕЛ АНДЕРСЕН РОЂЕН 6. ЈУЛА
ЛАРИ АНДЕРСЕН РОЂЕН 7. ЈУЛА
МЕРИ ЕЛЕН АНДЕРСЕН РОЂЕНА 8. ЈУЛА
ДВА БРАТА И СЕСТРА ИЗ ЛОС АНЂЕЛЕСА СЛАВЕ РОЂЕНДАН ИСТОГ МЕСЕЦА, ДАН ЗА ДАНОМ, А ПОЧЕТНА СЛОВА ЊИХОВИХ ИМЕНА ПОРЕЂАНА СУ АЗБУЧИНИМ РЕДОМ.

МОСТ ОДЈЕКА

СВАКА РЕЧ КОЈА СЕ ИЗГОВОРИ ПОД МОСТОМ У ЊУТН ФОЛСУ У МАСАЧУСЕТСУ (САД) ОДЈЕКНЕ 17 ПУТА.

ЏОН СМИТ

ЛОНДОНСКИ УЛИЧНИ ЗАБАВЉАЧ, СВИРАО ЈЕ СВЕ ПОПУЛАРНЕ МЕЛОДИЈЕ ТАКО ШТО ЈЕ ПЕСНИЦАМА УДАРАО У БРАДУ.

КАМЕНА ГЛАВА САН МАРИНА

ОСНИВАЧА ИСТОИМЕНЕ ДРЖАВИЦЕ, ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ И НАЛАЗИ СЕ НА ЛИТИЦИ ИСПОД САМЕ ТВРЂАВЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● ● ● Индија је једина земља на свету у којој је укупна производња бивољег млека већа од количине крављег, иако ових последњих има три пута више. Разлог: крава је у Индији света животиња... Највећа фарма биволица која броји више од 15.000 грла смештена је у близини Бомбаја.

● ● ● Ејми Дицизин покренула је пре две године „Новине за циције". Овај месечник излази у Лидсу, држава Мејн (САД), у тиражу од 50.000 примерака. У њему има свега, од корисних савета (не савијај толет папир више од три пута) до практичног указивања на чињенице (кока-кола у биоскопу басноловно скупа) и рецепата који се не могу наћи у куварима (колачи од старог хлеба). Новине такође препоручују: не купујте поклоне, шампонирајте косу једном, резултат је исти као кад то учините два пута.

● ● ● мостом Хаурек у Калкути дневно пређе милион људи.

● ● ● да се неке болести лече сном, познато је, али група психијатара са Минстерског универзитета (Немачка) лечи урођену депресију – несаницом! Групу пацијената они су будили у пола два ноћу и нису им дали да склопе ока до ујутру забављајући их разним играма, шетњом и спортом. Тако три ноћи, и расположење се поправило код 23 од 31 пацијента.

● ● ● рекорд у количини меда скупљеног из једне кошнице држи француски пчелар из градића Пра де-Сурниа: он је успео да добије 223 килограма овог слатког производа. Претходни рекорд – 200 килограма – држао је један пчелар из Данске.

● ● ● муслиманско име Дауд значи исто што и Давид (вољени), Муса исто што и Мојсије (дете, син), Сулејман (спокојан, сретан) исто што и Соломан, Јусуф (Бог ће дати) исто што и Јосиф, а Јакуб (пета) је Јаков.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

КОМЕ ЈЕ МАТЕМАТИКА БАУК?

ЗВЕЗДЕ НЕ СТАНУЈУ ОВДЕ

Прича о Ранку Лазићу који је као основац написао уџбеник за средњошколце виших разреда и који је са петнаест година без пријемног испита примљен на Оксфордски универзитет

Ранко Лазић: – Програмирање обећава више од математике јер може да се примени у архитектури, медицини, геологији...

Прича је из прошлости, а недавно је саопштио Раша Попов, писац и новинар. Могли су да је кажу и неки други педесетогодишњаци. Попов вели овако:

– Ми смо рачунали на прсте и на рачунаљке. У разреду смо имали велику рачунаљку величине табле, са десет водоравних шипки на којима је било нанизано десет пробушених кугли. Такође, свако од ученика је имао своју малу рачунаљку. Чак је и мој син пре двадесет година имао исту такву рачунаљку.

Тако смо, генерацијама, уз помоћ водоравних шипки и пробушених кугли освајали математику. И прсте смо и те како убацивали у машину за рачунање, једино смо таблицу множења морали да научимо наизуст. Импровизације којој смо иначе склони није, дакле, могло да буде. Отуда, ваљда, и тврдња да један баук кружи школама, баук математике.

Е, ал' онда сазнаш да се јако тешко уписати у увек као око пуну Математичку гимназију у Београду и да свршени средњошколци муку муче да добију индекс Природно-математичког факултета. Толика је навала.

Рачунари и рачунаљке

Јунак ове приче верује да никада неће добити индекс Природно-математичког факултета у Београду. Без обзира што је најбољи ђак своје генерације у Математичкој гимназији, школи познатој по изузетно добрим ученицима. Неће ни у септембру кренути у трећи разред, ни матурско вече прославити са својим вршњацима.

Ранко Лазић, петнаестогодишњак, кренуће 4. октобра на прве часове прве године Оксфордског универзитета. И то као један од сасвим ретких студената који није морао да полаже пријемни испит за ову у светским размерама елитну школу. Али, и један од сасвим ретких који ни непуна три месеца пре почетка те школе не зна да ли ће имати новца за школарину која износи 15.000 фунти.

Обећање министра просвете Данила Ж. Марковића, изречено још у јануару, да ће министарство обезбедити неопходан новац за школовање Ранка Лазића недавно се преточило у тврдњу да пара нема. Остаје још нада у састанак председника Скупштине општине Савски венац са угледним привредницима о начину да се „малом" нађу спонзори. У време кад се овај текст предаје у штампу (крај маја) све је још неизвесно.

Извесно је, међутим, да Ранко Лазић – који и поред свега никако да посумња у могућност да не оде у Оксфорд – неће постати јединствен још по нечему. Неће, све су прилике, бити једини ученик на свету који учи из сопственог уџбеника. Још прошле године његова књига „Програмски језик С кроз примере" сврстана је у уџбеник за III разред Математичке гимназије. А написао ју је кад је био ђак осмог разреда основне школе.

Другу књигу која носи назив „Кватро" – њу је урадио са студентом Природно-математичког факултета у Београду Ненадом Миленковићем – написао је као ученик првог разреда средње школе. И она је, као и прва, доживела, досад, два издања и нека је врста приручника за пословну примену компјутера. Трећа „Кватро 2 и 3" појавиће се из штампе за два-три месеца, и она је намењена пословним људима. Истим оним који још премишљају да ли за Ранка Лазића може да се нађе 15.000 фунти. Јер, ако почне и с Оксфорда да их бомбардује новим књигама, заболеће их глава од силног учења. Куд несташе оне лепе рачунаљке?!

Довођење бројева, кроз пустиње и прашуме свакојаких замки, до природног стања ствари привукло је Ранка Лазића још док је био „четвртак". Тада је убедљиво победио на општинском такмичењу математичара освојивши 95 од могућих 100 бодова. Тада је, каже, укапирао да је талентованији од других. И одмах приступио допунској школи Клуба младих математичара „Архимедес".

Ко то тамо гледа?

Можда би наставио да се бави такозваном чистом математиком да за рођендански поклон није добио мали компјутер „Спектрум", са све игрицама. Брзо су му досадиле и кренуо је да их сам измишља и саставља. Онда је почео да наручује књиге из Сједињених Америчких Држава и Енглеске. Уз пут је, као од шале, освајао све могуће награде, и то углавном у конкуренцији старијих.

Прошле године, крајем маја, на Олимпијади из информатике у Атини и званично је постао најбољи на свету. Испред 80 такмичара из 30 земаља. Пре него што је минулог лета кренуо у Енглеску, и то сасвим случајно на Оксфорд, на усавршавање језика, распитао се код проф. др Бошка Дамјановића, иначе рецензента његове прве књиге, да ли би могао тамо далеко да му препоручи неког професора из математике, односно информатике.

Наш човек кога му је препоручио професор Дамјановић био је на одмору у Југославији. Међутим, његове колеге су се заинтересовале за знање Ранка Лазића. И после два дана брзометне провере одлучили да га без обавезног пријемног приме на Оксфорд.

Какав ће бити крај ове засад лепе приче, није до краја извесно. Ранко Лазић, међутим, себе већ види као члана неког светског научно-истраживачког тима.

Пошто се на овим просторима углавном прича о небу а сасвим ретко се помиње тло којим ходамо, и Ранко Лазић често – као заљубљеник – одлази у истраживачку станицу Петница код Ваљева и гледа звезде. Али као, како кажу, математичку раван у којој је све на своме месту, као највиши ниво света у коме живимо.

Ранко Лазић је обећао да ће нашим читаоцима послати разгледницу са Оксфорда, али да неће заборавити ни министра просвете. Њему ће писати крупним штампаним словима.

Петар Милатовић

КАД ЧОВЕК ПОСТАНЕ ЈО-ЈО

Откако је почетком прошле године Роберт Ренехен отишао у пензију, стално је налазио неке послиће по својој кући, у месту Лејквил, држава Масачусетс, и тако прекраћивао време. Прошлог јуна Роберт је одлучио да сруши димњак од цигле и замени га новим.

Велико буре закачио је ужетом и чекрком га подигао на кров. Када га је напунио циглама, почео је да силази са крова. Свом снагом цимнуо је конопац и – претоварено буре кренуло је наниже. Роберт је касно схватио да је буре с циглама теже од њега. Полетео је нагоре. Буре је, у силовитом паду, негде на пола пута ударило Роберта и смрскало му раме и три прста. Несрећни Роберт нашао се на крову, буре је пало на земљу и разбило се, а цигле се разлетеле на све стране.

– Све се дешавало таквом брзином да нисам успео да се освестим шта ме снашло. То још није крај мојим мукама. Буре из кога су поиспадале цигле било је лакше од мене. Закачен за уже стрмоглавио сам се с крова, а буре је поново кренуло навише – прича Роберт Ренехен.

То проклето буре и ја поново смо се срели на пола пута. Пре него што сам својом силином бупнуо на земљу, буре ме је ударило у слабину. Следеће чега се сећам било је да сам поломљене ноге, беспомоћан лежео на земљи. А мислио сам да су ми све кости попуцале.

Таман кад сам поверовао да је то крај лудилу, видео сам да буре лети тачно према мени. Нисам имао снаге да се померим. Само сам главу окренуо на страну, али буре ме је, ипак, закачило. Добио сам потрес мозга.

Ко зна колико је несрећни Роберт Ренехен лежао у несвести. Срећом, приметио га је комшија и позвао хитну помоћ. Требало је пуних шест месеци да се Роберт опорави. Још у болници заклео се да више никад неће изигравати мајстора. ■

В. С.

ЋЕЛАВА СНАХА И ЗАПАЊЕНА СВЕКРВА

Сузан Морис из места Сенди, у америчкој држави Јута, крајем прошле године имала је блиски сусрет са шпоретом.

Узбуђена због сусрета са свекрвом, Сузан је два дана гланцала кућу. Пошто је све завршила, кренула је, од просторије до просторије, у инспекцију. Све је било тип-топ. Кад је коначно ушла у кухињу, згрозила се од изгледа свог старог изгуљеног шпорета.

Знала је да ће јој свекрва то сигурно пребацити. Сетила се да у плакару има неку боју за метал у спреју и сместа се бацила на посао, али је журећи да што пре заврши фарбање, заборавила да искључи плин. У тренутку је сукнула ватра и шпорет је зачас био у пламену. Али, не само шпорет.

Ватра је Сузани опрљила трепавице и изгорела добар део косе. Сузан је једва некако угасила ватру. У том тренутку чуло се звоно.

Замислите запањену свекрву очи у очи са ћелавом снахом ■

У ЗАГРЉАЈУ СА WC-ШОЉОМ

Кад већ тај суперлепак толико рекламирају, мислила је Клодија Вејкленд из Консеквенсиса у Њу Мексику сигурно ће ми поћи за руком да поправим даску на WC-шољи. Њој, а и укућанима већ је досадило да седа на пукнуту даску која би је сваки пут „уштинула".

Клодија Вејкленд није, међутим, имала у виду упозорење да са лепком треба да се ради врло пажљиво. Свашта, зар од обичног лепка да ми се залепе прсти?! Истиснула је сву садржину из тубе, размазала је по ивици пукнутих страница и рукама стегла даску. Држала је тако неко време и, кад је коначно пустила даска није хтела да пусти Клодију. Чучећи крај WC-шоље, жена није знала шта да ради. Најпре јој је све то било смешно, а онда је почела да је хвата паника. Муж јој је био на послу, деца у школи. Нигде никога да јој помогне!

Почела је да запомаже из свег гласа. Можда ће је чути комшиница из суседне куће. Срећом, Мери Лорис је простирала веш у башти и, после сат и по, коначно је чула Клодијине вапаје. Утрчала је у кућу и затекла је како чучи и грли WC-шољу. Пала је од смеха. Кад се повратила од изненађења, донела је ацетон и „одлепила" Клодију ■

© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

10 НЕВИДЉИВИХ

ЦРНА РУПА У ЛАБУДУ

Црне рупе би могле бити масивне звезде – 2,5 до 3 масе Сунца – које су истрошиле своје нуклеарно гориво. О њима има на десетине претпоставки, али, уколико оне заиста постоје, сигурно је само једно – да су невидљиве. Јер, њихова огромна гравитациона поља усисавају све, и, наравно, не испуштају ни трачка светлости због чега се и зову црне. На звездама у релативној близини евентуалне црне рупе измерено је огромно рендгенско зрачење. Претпоставља се да се двојни систем HDE 226868 у сазвежђу Лабуда (Cygnus) понашао као да се тамо налази црна рупа.

СУДАР МАТЕРИЈА И АНТИМАТЕРИЈЕ

Физичари су доказали постојање субатомских **античестица** које су у свему исте као и њихови двојници субатомске **честице,** само имају супротан набој. Антипротон је теоретски предсказан доста давно, а произведен је вештачким путем тек 1955. године помоћу бевартона, великог протон-синхротрона (то се код нас каже акцелератор, а имамо га у Институту у Винчи) Универзитета Беркли у Калифорнији. Данас се у многим лабораторијама широм света производе и друге античестице.

У теорији је, према томе, сасвим могуће да атоми супротног набоја и видљиви делови антиматерије такође постоје. Али, то је за нас ипак невидљиво: невоља је у томе што се свака антиматерија при уласку у наш свет судара са обичном материјом при чему долази до таковазног феномена анихилације, односно уништавања, и једне и друге све до потпуног претварања у чисту енергију.

Можда огромне масе антиматерије постоје у безваздушном простору свемира, а могуће је да су и неке од галаксија које могу да се посматрају чиста антиматерија, али досад није било изводљиво да се то докаже.

ПЉУШТЕ КОСМИЧКИ ЗРАЦИ

Нашу планету из свемира непрекидно бомбардује киша честица високог енергетског набоја која се зове космички зраци. Они се, углавном, састоје од веома брзих атомских језгара које, вероватно, избацују експлозије звезда супернова и могли би опасно да угрозе живот на Земљи изазивањем промена у ћелијама организама живих бића. Срећом, Земљино магнетско поље их скреће а делимично их задржава и наша атмосфера. Космички зраци остављају видљив траг у мехуровој комори, али су сувише сићушни да би се видели голим оком или микроскопом, а камоли снимили.

СМЕЂИ ПАТУЉЦИ СЕ НЕ ПАЛЕ

Патуљасте звезде знатно су мање од нашега Сунца које се сматра звездом просечне величине. Црвени и бели патуљци, ма колико бледуњави, углавном се могу сагледати кроз телескоп. Смеђи патуљци, за разлику, остају невидљиви: они су као лопте пуне гаса који није успео да се упали. Јер, маса им је сувише мала и температура у језгру никада не достиже критичну тачку неопходну да почне нуклеарно сагоревање.

Људи нису путовали до Јупитера, а ипак знају како изгледа захваљујући телескопима и снимцима које су послале свемирске сонде. Али, има природних

Илустровао: Добросав Боб Живковић

КО ЋЕ ДА ЗАВИРИ У ЗЕМЉИНО ЈЕЗГРО?

Највећа дубина до које су људи дошли бушећи Земљу износи око 9 километара што значи да се још ни издалека нисмо приближили Земљином језгру јер оно почиње на око 3.000 километара испод наших ногу а пречник му, претпоставља се, износи преко 6.000 километара. Зна се да је то невиђено језгро ужарено, да у њему влада температура од око 5.000°C и да се углавном састоји од никла и гвожђа. Његов спољни, течни, омотач и унутрашњи, чврсти, стиснути су под огромним притиском од око 50 милиона килограма по квадратном центиметру.

САМО ПУКОТИНА У ЕЛЕКТРОМАГНЕТСКОМ СПЕКТРУ

Исечак на траци боја које наше очи могу да приме као видљиву светлост само је мали прозор у широком континууму радијације чије је име електромагнетски спектар. Ми смо, у ствари, непрекидно окружени зрачењем које обухвата све врсте електромагнетских таласа од најниже до највише енергије. Они се простиру од нискофреквентних радио-таласа, преко микроталаса и подручја оптичких спектара – инфрацрвеног, видљивог и ултраљубичастог – до високофреквентног рендгенског или икс зрачења и гама зрачења.

Видљиви спектар, једини који види наше око, иде од љубичастих таласа, преко плавих, зелених, жутих и наранџастих до црвених и одговара низу боја насталом растурањем беле Сунчеве светлости. Инфрацрвено и ултраљубичасто бележе оптички инструменти.

АЈНШТАЈНОВИ ГРАВИТОНИ

У теорији релативитета Ајнштајн је предвидео да свака активност гравитације изазива појаве који се некада испољавају као таласи, некада као честице. Честице се зову гравитони, путују брзином светлости и немају ни масу ни набој. Пошто су релативно слаби, нико их никада није ни забележио, о виђењу да и не говоримо. Извор у коме би гравитони могли да се открију вероватно је негде у свемиру и то искључиво у супермасивном небеском телу као што су црне рупе или неутронске звезде.

ФРАНЦИЈУМ У ЧАСТ ФРАНЦУСКЕ

Године 1939. француска физичарка Маргарет Пери открила је француј (Fr), радиоактивни хемијски елемент, најтежи из групе алкалних метала. Она је, у ствари, открила најдугорочнији од његових изотопа јер је сам француј најнестабилнији од свих хемијских елемената пошто настаје распадањем радиоактивног актинијума. Чак и најдуговечнији изотоп француја има време полураспадања од свега двадесет једног минута.

Количине француја добијене искључиво у лабораторијама тако су сићушне да нису могле ни да се измере. На читавој Земљиној кори нема истовремено више од двадесетак грама не француја већ његовог најстабилнијег изотопа.

ПЛАНЕТА БАРНАРДОВЕ СТРЕЛОВИТЕ ЗВЕЗДЕ

У засвежју Змијоносца (Ophiuchi) налази се црвени патуљак по имену Барнардова стреловита звезда која је, после система Алфа Центаури нама најближа на удаљености од 5,9 светлосних година. Названа је стреловитом због досад највећег познатог сопственог кретања у коме су уочени двадесетчетворогодишњи периодични трептаји. А године 1963. откривено је тамно небеско тело названо Барнардова звезда В чија гравитација изазива „стресове" Барнардове стреловите звезде. Али, тај тамни пратилац са ознаком В не може да се сагледа никаквим телескопом јер је сувише блед.

Мерењем кретања Барнардове стреловите звезде астрономи су закључили да би Барнардова звезда В могла бити планета масе нешто веће од Јупитерове и пречника од око 150 хиљада километара.

КВАРКОВИ ИЗ ИНДИРЕКТА

На питање постоје ли субатомске честице испод протона, неутрона и електрона физичари који проучавају феномене високих енергија одговорили би потврдно. Те честице су кваркови, главни грађевински материјал материје, који, када се споје, стварају протоне, неутроне, електроне и све остале честице. За кварковским атомима трагало се у квазарима и није пронађен ни један једини. И поред тога, њихово постојање доказано је на посредан начин и прихваћено као стварност. Иначе, име су добили из књиге Џемса Џојса „Финеганово Бдење".

Бојана Дожић

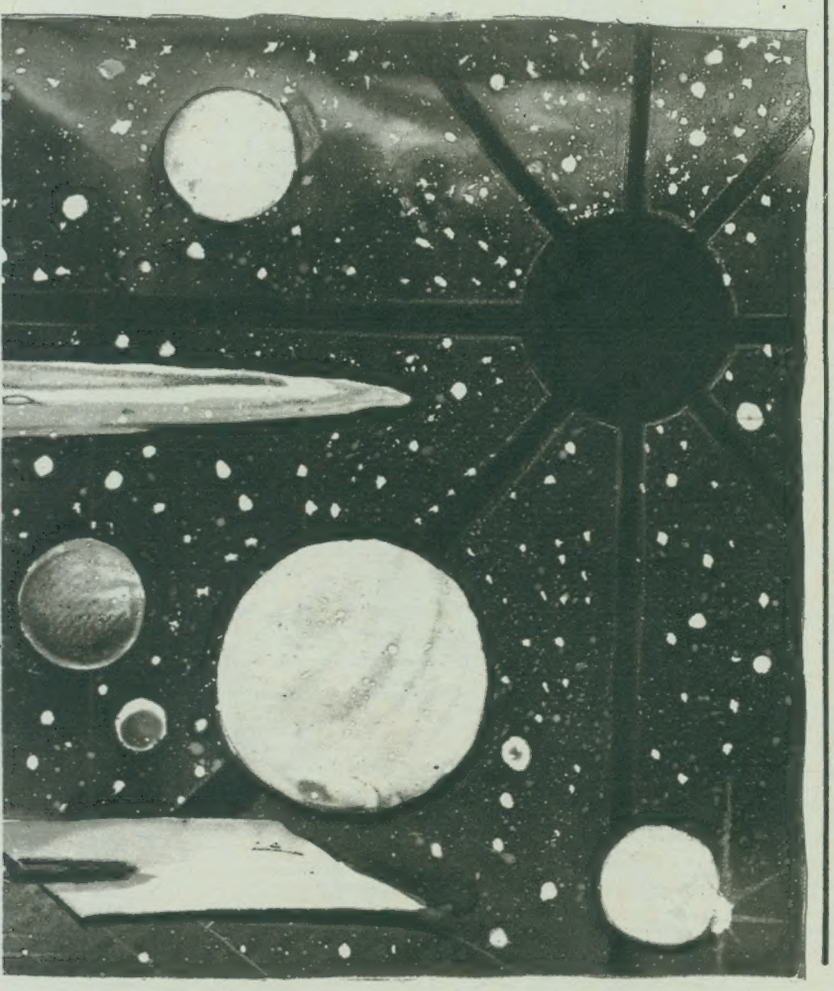

појава чије је постојање научно доказано, израчунато или претпостављено, па ипак их човек никада није видео, чак ни уз помоћ најсавршенијих уређаја

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ГДЕ ЛИ ЈЕ ХОНИ ДОСАД?
ИЗИШЛА ЈЕ НА САСТАНАК!
ОХ! НИЈЕ ВАЉДА СА НЕКИМ МОМКОМ?
ЋАО, МАМА! ЋАО, ТАТА! ОВО ЈЕ БРЗИ ФРЕДИ!
ОЧАРАН САМ ВАШОМ КЋЕРКОМ, ГОСПОДИНЕ...
ТРАС!
ЛЕПО ЈЕ КАД ДЕВОЈКА ДОВЕДЕ МОМКА КУЋИ ДА ГА УПОЗНА СА СВОЈОМ ПОРОДИЦОМ!

ВИДЕО СУДАР

Разноразне агенције које посредују приликом упознавања усамљених срца одавно нису нека новост. Појединци скупе храброст, оду у агенцију и пријаве се на листу чекања сродне душе. А шта да раде особе које су исувише стидљиве?

Имајући то на уму, четрдесетпетогодишњи Ален Надол, телевизијски и филмски продуцент, основао је пре годину дана агенцију „Видео судар". Одеш у оближњи видео клуб, изнајмиш касету по цени као и било коју другу, одеш кући и на миру бираш себи принца на белом коњу (или принцезу, свеједно). Наравно, има касета намењених мушкарцима и женама. На свакој је снимљено око 80 особа које ће за један минут испричати своје главне особине и рећи шта (не)жели од будућег партнера. Уз сваку особу појави се и одговарајући број под којим „та" или „тај" могу да се потраже у самој агенцији. Позовеш „Видео судар" и закажеш – судар.

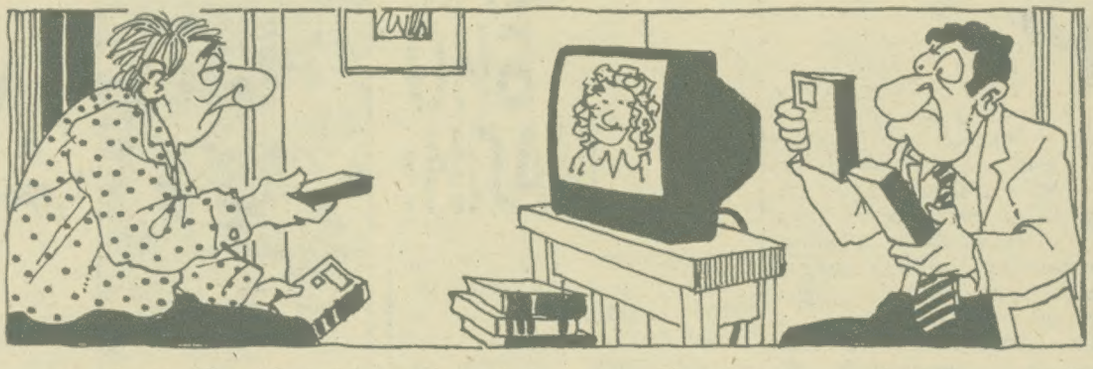

Да бисте уопште добили шансу да се нађете на касети, први услов је да прођете строгу процену самог Алена Надола, а потом да платите 50 долара. Ако се сусрет закаже, то ће бити још 50 долара. Иначе, касете се обнављају новим особама на свака три месеца.

Нисам очекивао да ће моји видео судари доживети такву популарност – каже Надол. – Касете, за сада, могу да се нађу у Лос Анђелесу и околини, а посао ћу убрзо проширити на Чикаго и Мајами.

Ето идеје и за наше власнике видео клубова!

ЦРНА КУТИЈА НА КАПЕТАНСКОМ МОСТУ

На иницијативу једне немачке фирме направљена је прва морска црна кутија, нарочити уређај који се до сада користио у току лета авиона да забележи разговор посаде и рад виталних делова мотора и уређаја. Оклопљен и практично неуништив служио је као важно истражно и доказно средство у случају авионских несрећа.

Нови уређај аутоматски ће бележити све параметре пловидбе, укључујући и положај брода, метеоролошке услове ваздуха и мора, дубину мора под кобилицом, број обртаја елисе и тако даље. Морска „црна кутија", која је у ствари наранџаста, има пловке, радио-светионик и причвршћена је за капетански мост. Ако брод којом несрећом потоне, уређај се аутоматски ослобађа, исплива на површину и почиње да емитује радио-сигнале да би га пронашли и извукли из воде. Подаци на магнетоскопској траци помоћи ће стручњацима да открију узрок хаварије.

В. М.

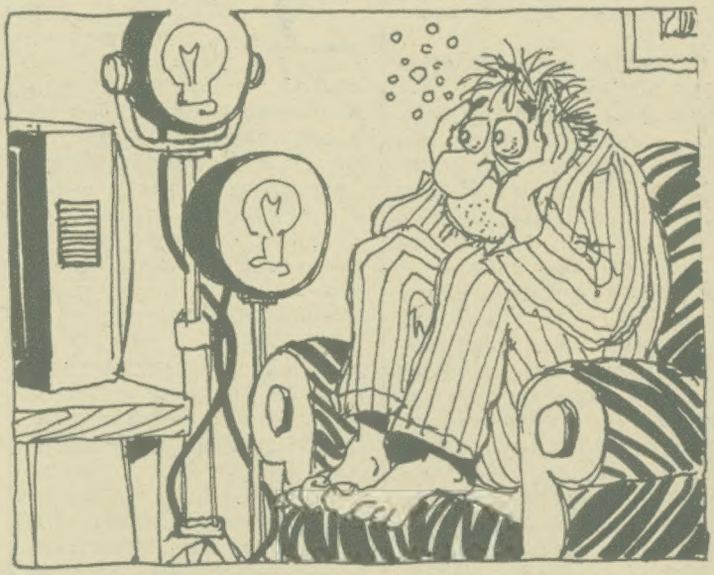

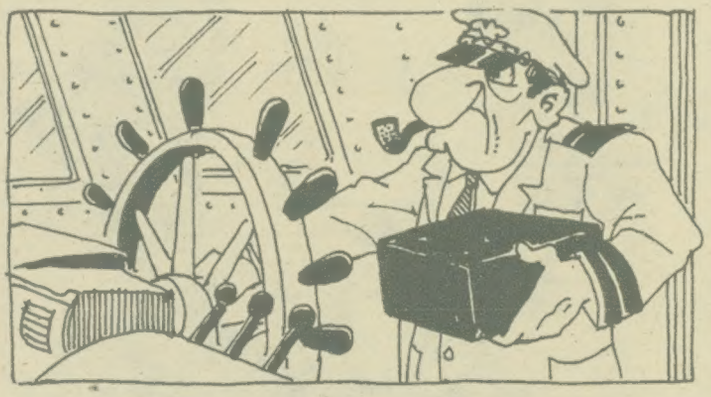

НИКУД ИЗ ХОЛА

Вирус независности и суверености незадрживо се шири нашом планетом. Тако је недавно група од 40 Аборицина заузела бившу зграду аустралијског парламента, прогласила је својом амбасадом и најавила да ће од ОУН тражити да јој се призна сувереност. Истакавши своју црвено-црно-жуту заставу, Аборицини су изјавили да из главног хола, где су се сместили, не мрдају до даљег на шта је полиција изјавила да и нема намеру да их исели све док се задржавају у овом делу зграде и не почну да уништавају јавну својину.

РЕФЛЕКТОРИ УМЕСТО ПИЛУЛА

Данас у развијеним земљама света сваки осми одрастао човек има невоља са сном – или увече не може дуго да заспи или се буди пред зору, муче га црне мисли, које се по правилу ноћу умножавају и увећавају, а заспи тек пре но што ће будилник зазвонити. Милиони неиспаваних, мрзовољних људи стижу на посао где, наравно, треба да испуне своје обавезе, и зато није нимало чудно што се велики новац улаже у истраживачке пројекте који би требало да помогну и овим несрећним појединцима и друштву у целини.

Решење је можда пронашао аустралијски лекар Леон Лек који је открио да се ова веома честа несаница успешно лечи уз помоћ – јаке светлости!

Пацијенти доктора Лека пре спавања гледају четири сата телевизијски програм при чему је у њих уперена јака светиљка. У извештају о овом истраживању не каже се колико им ова светлост смета да прате програм, али главно је – сви који су на овај начин „осветљавани" две вечери узастопце почињали су да се буде сат и по касније. Користан учинак рефлекторске терапије траје најмање недељу дана, понекад и дуже, и то, наравно, без икаквих средстава за спавање.

У чему је тајна?

Претпоставља се да ове сеансе јарког осветљавања нормализују биолошки часовник који код ових пацијената – жури.

В. М.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ:

ДР ЗД

Рођен сам 25. фебруара 1958. године у Земуну, у 16.15 часова. Моји су тада живели у Бечмену. То је село одмах иза Сурчина, у Срему. Прва слика које се сећам је слика неких кола, пуног Месеца и звезда. То су, вероватно, била сеоска кола која су вукли коњи, покривена арњевима, тако да сам видео само парче плавог неба и на небу пун Месец и звезде које су сијале, сијале... Још увек ме то привлачи. И дан-данас, када је пун Месец и небо плаво, индигоплаво, у стању сам сатима да стојим, гледам и уживам. Мислим да су ме тада носили из болнице, да је то мој први доживљај света у коме ћу живети.

Сећам се затим догађаја код моје бабе. Имао сам око пет година. У бабиној кући била је мала беба. Волео сам да јој отварам очи, да видим шта то бебе сањају. И тако једном, отварајући јој очи док је спавала, учинило ми се да видим неке анђелчиће. У ствари, много касније, размишљајући о тој слици, одредио сам то као анђелчиће иако знам да сам тада видео само нека крила, нешто је летело и било препуно боја. После сам, кад год је та беба спавала, кришом долазио и отварао јој капке да се уверим да ли је испод њих још увек то што лети.

Мама ми је често читала бајке. Дуго, дуго година касније, не само као основац, него и као гимназијалац, уживао сам у бајкама разних народа. Увек ме пленила људска доброта и увек сам навијао за позитивне јунаке, за најмлађег сина, рецимо. Тако су ме васпитавали родитељи: једино ако човек не лаже, ако је поштен, ако поштује друге, говорили су, има наде да правда победи. Само тако човек заслужи оно највредније, најлепше.

Док сам био дете, дешавало се да, када неког пипнем за образ, дотакнем га кажипрстом или га само приближим нечијем образу, дође до неког пражњења, попут мање. То се физички осећало и онај други је увек реаговао као да сам га боцнуо иглом. Ја сам се, тако играо кад год сам осетио да могу то да направим. Било је и неуспешних покушаја, наравно.

Осетио сам затим да ми руке зраче. Нисам знао шта је то. Тај чудан осећај, као да имам гуму за жвакање између руку, веома ме је забављао, па сам тако одмицао шаке једну од друге и млатарао рукама, наравно, када ме нико не гледа. Мени је све то било занимљиво, али баш зато што сам толико читао бајке и – нормално. Опчињавало ме то чудесно и увек сам веровао, а и сада верујем, да има нешто на овом свету што ми још не знамо, што наука данас, оваква каква је, не дозвољава да упознамо, да објаснимо. Исто као што је и електрицитет одувек постојао, а ми за њега тек одскора знамо.

На пример, још као мали могао сам да управљам својим сновима: хоћу да сањам ово, нећу оно. Затим сам волео, док сањам, да се у сну прошетам, да нешто видим, да изађем напоље. Сада чи-

ДР ЗДЕНКО АРСЕНИЈЕВИЋ

Дипломирао на Медицинском факултету у Београду 1987, психијатрију специјализира од октобра 1991. Проучавањем различитих метода лечења психоенергијом бави се од 1981, а ординацију „АЛТЕР" отворио је 1989. године. За око 3.000 пацијената, колико је кроз ову ординацију прошло, води се целокупна документација, у картоне се уписују налази, описују ток и методи лечења. Код психосоматских обољења, стресова, фобија и разних облика костобоље 80 одсто оболелих је излечено. Кад се лечење успешно заврши, не зна се ко је срећнији: исцељени или исцелитељ.

там књиге које то објашњавају као астралну пројекцију. Није битно како се зове,

Серија емисија „Детињство" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на Радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује Светлана Ненадовић.

ЕНКО АРСЕНИЈЕВИЋ

битно је да сам ја то као сасвим мали могао.

Касније, у основној школи, још сам да учим у сну. Ако нисам стигао све да научим у току дана, због игре и фудбала, устајао сам ноћу и у сну учио те лекције. Сутрадан бих се, у ствари, сам прослушао. Ја то ником нисам причао. Једноставно, знао сам да нешто могу и то је све. То сам био ја. То сам схватио још кад сам имао шест или седам година, не знам тачно. Све сам после, наравно, вежбао, било је занимљиво.

Негде у седмом разреду добио сам неке књиге о јоги, о парапсихологији, у то време је и Деникен био веома популаран. У једној од тих књига нашао сам вежбицу која се звала „факирски преглед". Концентришући се на човеков мали мозак и шаљући му менталне поруке, могуће је утицати на неке његове поступке; човек може да шаље, односно да прима и извршава, наредбе које му се шаљу – тако је укратко гласило објашњење уз упутство како се ова вежба упражњава.

Хтео сам да проверим ову тврдњу и – почео сам да вежбам. Причао сам о томе свом најбољем другу у школи. И онда бисмо нас двојица, на одмору, сели на један велики сто у углу ходника и Бранко би бирао девојчице за које је желео да се окрену, како не би посумњао да сам се ја са њима раније договорио. И, ја сам у неких седамдесет одсто случајева успевао. Једноставно, силно бих пожелео и у себи понављао: „Арле, 'арле, окрени се!" истовремено шаљући ту ментал ну наредбу и замишљајући да се девојчица окреће и цем према нама. Бранко је био запрепашћен. Пожелео је ла и он то научи. Дао сам књигу да прочита, он је прочитао и покушавао да вежба, али је брзо одустао јер му је било мука и осећао је вртоглавицу. Једноставно, није му ишло.

Некако у то време докопао сам се романа „Лун, краљ поноћи". Мислим да је и сада ова књига омиљена код деце. Била је то прича о научнику који има све могуће способности, који зна карате, џудо, који има специјално оружје, аутомобиле, све што може да задиви једног клинца. Уз то, све његове изванредне способности биле су у служби праведности и општег добра. Дуго сам маштао како би било сјајно да будем као Лун, краљ поноћи, да помажем људима, да уништавам злочинце.

У вези ми је било стало до људског добра. Често сам, саосећајући са другим људима, са њиховим несрећама, знао да се затворим у собу и цео дан не излазим, тугујући, односно одрађујући то своје саосећање јер, једноставно, нисам знао како да им помогнем. Занимљив је један рад који сам у то време, као врло марљив члан литерарне секције, написао и са којим сам освојио прво или друго место на градском такмичењу. Писао сам како бих волео да постанем велики научник, да пронађем лек који би лечио све болести, да људима продужим живот.

И, ето, то се донекле остварује. Успевам да људима олакшам болове и да их ослободим неких болести примењујући не лекове, већ, ево да се нашалим, онај „факирски поглед" из мојих дечачких дана. Улажући сву своју жељу да им помогнем, ја у томе имам успеха и више од оних седамдесет одсто из школских дана. Болови нестају, а ја сам можда и срећнији од оних које сам од њих ослободио.

Ако неко мисли да сам ја необичан човек, тврдим – ни-сам! Свако би могао да лечи људе на овај начин како то ја радим, само ако то заиста жели, ако се томе сасвим посвети. Американци су доказали да људски мозак омогућава сваком човеку да постане доктор наука, зависи само од тога да ли има вољу и жељу да учи. Наш мозак има неограничене могућности, а само пет до десет процената је активно. За преосталих деведесет не зна се ни чему служе. Можда сам ја активирао неки проценат више и у томе је цела ствар. Поред тога, мислим да је важно и васпитање, то што сам добио од родитеља: поштење и доброту и ту безграничну жељу да се другима помогне.

Снимио: Градимир Алексић

ВРАТИЋУ СЕ!

...рекао је Крис Семеле, нада америчке кошарке, чим се пробудио после операције, истога дана када је остао без леве ноге

Линда и Боб Семеле држали су се за руке прилазећи вратима болничке собе. Линда је у себи понављала: Смири се. Не смеш да га растужиш. Он је већ очајан и тужан!

Тог истог децембарског поподнева 1988. њихов петнаестогодишњи син Крис возио се с још петорицом другова од родног Торингтона, америчка држава Конектикат, према оближњем Вотербарију. Њихов раздрагани смех изненада се претворио у јауке када је аутомобил склизнуо с поледице и тресну о заштитну ограду на ивици пута.

Три дечака, међу њима и Крис Семеле, од удара су пролетела кроз задњи прозор. Један је остао на месту мртав, друга двојица су тешко повређена.

Криса су затекли како седи насред друма и од вртоглавице замагљеним очима буљи у бујицу крви која му је шикљала из леве бутине. Око шест метара одатле лежала је његова лева нога коју је у колену одсекло челично уже ограде.

Хитна помоћ пребацила га је до болнице у Вотербарију где је одмах извршена операција. Родитељи су пуних седам сати седели у ходнику и сада су могли да уђу и виде га.

Линдине очи напуниле су се сузама када је угледала сина у болничком кревету. Отац Боб, поштар, узео је Криса за руку. „Тата, изгубио сам ногу", рекао му је Крис благо. Отац је климнуо главом и јаче му стиснуо руку. „А шта ће бити с мојом кошаркашком каријером?". Отац је ћутао.

Кошарка је била Крисова страст од раног детињства, а сада је у Торингтону постајао све популарнији играч у кога су тренери улагали велике наде. Претходну сезону, у осмом разреду основне школе, завршио је с просеком од четрдесет једног поена на утакмици. У првом разреду гимназије, пре несреће, постигао је шездесет два коша у два јуниорска прволигашка меча.

Отац је, најзад, смогао снаге да му каже: „У чекаоници има пуно света, Крисе. Дошао је и тренер Мартин." Крисово лице је синуло: „Тата, кажи тренеру Мартину да ћу се вратити на тренинге. Поново ћу играти кошарку, то је решена ствар!"

Крис Семеле је током следећих седам дана имао још три операције на левој нози. Хирурзи су одмах видели да због покиданих живаца, мишића и артерија ту ногу није могуће наместити, пришити и чекати да, евентуално, сраста и поврати своју функцију. Дечак је морао да добије протезу.

Силни посетиоци продефиловали су кроз Крисову болничку собу у којој се задржао три и по недеље. „Не узбуђујте се због мене, све ће лепо да се заврши", говорио је кад год би код неког осетио сажаљење.

„Како иде, Крисе?", питао га је једном болнички психолог. „Да ли икада осећаш самосажаљење?"

„Никада", одговорио је дечак. „Не видим шта би ми то помогло!"

„Јеси ли огорчен или бесан на судбину?"

„Не. Покушавам да будем конструктиван."

Када је упорни психолог изишао, Крис је рекао родитељима: „Чини ми се да је њему потребна помоћ!"

Крис се у болници трудио да поврати снагу и координацију покрета. Када се осећао довољно јаким, убацивао је лопту у обруч који му је један друг наместио на зид поред кревета. Његова рехабилитациона терапија састојала се од напорних вежби горњег дела тела да би навикао на штаке пре него што му се намести вештачка нога и тренинга за равнотежу кретања само једном ногом.

После две недеље боравка у болници родитељи су му приредили додатну терапију коју доктори нису преписали: посадили су га у инвалидска колица и одвели на кошаркашку утакмицу екипе његове гимназије у Торингтону.

Крис је био необично тих све до дворане где се утакмица одржавала. Чим су га угледали, другови и чланови његовог кошаркашког клуба стали су да га дозивају и да му машу. Пред почетак меча помоћник директора гимназије Френк Мекговен узео је микрофон и обратио се препуној сали: „Вечерас имамо изузетног, драгог госта. Молим вас да сви поздравимо нашег Криса Семелеа који нам се вратио!"

Пренераженi Крис погледао је око себе и видео да су се сви у дворани подигли и да узвикују његово име. Једва је задржао сузе. То је била ноћ коју никада неће заборавити.

Јануара 1989, непун месец после несреће, Крис се вратио кући. Морао је доста да учи, професори су долазили да му помажу, а свакога дана родитељи су га водили у болницу на наставак терапије која је била веома напорна и болна. Тако су у почетку текли дани.

Једног леденог поподнева Крис је дохватио своје штаке и на њима, веома неспретно и с муком, отишао до старе гараже иза угла улице у којој је научио да убацује лопту у обруч. Спустио је штаке, осврнуо се да види да ли га је неко приметио и узео у руке лопту.

Поскакујући на десној нози почео је да је баца према кошу. Више пута губио је равнотежу и падао на бетонски под, али је, стежући зубе, устајао и поново покушавао да погоди обруч. После петнаест минута био је сможден и вратио се кући.

Крис је добио протезу крајем марта. Доктори су му објаснили да се на вештачку ногу треба навићи и да то траје најмање годину дана. Али, Крис је имао јасан циљ и чврсто је решио да то време скрати.

У сутерену родитељске куће дечак је почео да проводи дуге и тешке сате учећи да хода с вештачком ногом. Редовно је ишао и у стару гаражу иза угла да вежба убацивање лопте у кош. Колико је то било тешко извести на једној нози било је још теже с протезом. Лопта најчешће није погађала обруч а Крис је сваког часа

падао на бетон. Само, ниједном му није пало на памет да одустане.

У школу се вратио почетком априла и одмах је постао део друштва у свему осим на кошаркашком терену. Чланови његовог клуба тренирали су на отвореном игралишту, а он је седео са стране и посматрао их.

А онда се, једног мајског дана, и Крис појавио у дресу школске екипе и ушао на терен. У почетку је бацао лопте са спољне линије и осећао је оно исто некадашње узбуђење када би лопта фијукнула кроз мрежу. Али, када је покушао да је води, поскакујући, или да скаче да би је ухватио, падао је на земљу.

За време једног тренинга тог лета Крис је мало јаче скочио да ухвати одбијену лопту и сломио је стопало протезе. Док је на једној нози излазио с терена, помислио је како се то он само заварава и да од његове кошарке нема ништа.

Криза је трајала кратко. Крис је рекао самом себи да му преостаје само једно – да се још жешће труди и још напорније вежба. Од тог часа почео је свакодневно тренирање до бесвести: убацивање лопте у кош, дриблловање, скакање, дизање тегова...

После сваког таквог убиственог вежбања пажљиво је скидао вештачку ногу и два пара фротирских чарапа које је стављао између ње и патрљка своје ноге да би га протеза мање жуљала и туширао се. Најзад је то место престало да га боли. Сада је знао да ће успети и то не следеће већ ове исте сезоне!

Једног новембарског понедељка, после празника Дана захвалности, главни тренер јуниора Боб Анзелоти посматрао је гомилу дечака који су желели место у јуниорској екипи гимназије Торингтон. Поглед му се зауставио на Крису Семелеу.

Последњих недеља тренинга нико се није залагао као овај младић с вештачком ногом: пробијао се кроз одбрану, спасавао готово изгубљене лопте, чинио немогуће како би и себи и другима доказао како може да игра. Чак је, као и сви други, много спорије од свих других, свакодневно трчао по десет кругова око игралишта.

И тренер Боб Анзелоти изабрао га је за јуниорски тим. Не из сажаљења, то у Америци постоји само приватно, већ зато што је знао да ће му Крис бити од велике користи.

Чим је направио екипу, Анзелоти је позвао играче и рекао им: „Сваки тим године има капитена који се бира као пример за углед. Ове године капитен ће бити Крис Семеле!" Играчи су овај избор бурно поздравили.

Већ 15. децембра, само осам дана пре годишњице несреће у којој је Крис изгубио ногу, двеста педесет људи сместило се на трибине гимназијске дворане да гледају меч јуниорске лиге који је Криса и званично вратио на паркет кошарке.

У свлачионици се видело да Крис има јаку трему, руке су му се тресле док је навлачио смеђи дрес. Пришао му је Боб Анзелоти: „Све ће бити како треба, само не очекуј превише од ове прве утакмице!" Крис је потврдио главом и изустио: „Хвала".

Упркос напорима да се смири Крис је нервозу пренео и на терен. За време загревања једва да је иједна његова лопта погодила кош. Када је меч почео, Крис је заиграо стиснут. Успевао је да држи корак са осталима, али су му покрети били нагли и неспретни. Неколико пута пуцао је на кош, али лопта није додирнула ни обруч.

После осам минута игре, који су у кошарци дуги, тренер га је повукао на клупу да се одмори и прибере. У игру га је поново послао два минута пре краја првог полувремена. Чим је ушао, ослободио се противничких играча на шест метара од коша и без грешке постигао „трицу". Гледалиште се дигло на ноге.

Минут касније Крис се кроз море руку докопао лопте и хитнуо је у кош. До краја утакмице, уз мало одмарања на клупи, Крис је дао још једанаест кошева. Само једном је изгубио равнотежу и тресну на под. Његов тим је победио. И он је победио самога себе.

Крис Семеле је завршио јуниорску сезону 1989–1990. с просеком од дванаест кошева по утакмици. Пола године касније, играјући против најталентованијих јуниора у три летње лиге, засенио је све оштрим прецизним погоцима – само у једној од тих утакмица дао је тридесет кошева. Догађало му се да, такође на једној утакмици, постигне и по двадесет „трица".

Ове године, последње у гимназији, Крис је добио више понуда за трећу лигу колеџа. Он је савршено свестан да с врхунским професионалцима никада неће моћи да се носи и нада се да ће, када заврши студије, постати кошаркашки тренер неког колеџа или гимназије.

Бојана Дожић

Све битке Тодора Срдића

У ОДБРАНА ЦА

Кад се прочуло да ће отпадне воде из фабрике целулозе затровати не само реку већ и земљу, народ око Дрвара се узнемирио. На помолу је био нови сукоб са властима...

Око баташке цркве окупило се неколико стотина становника Бастаса, околних села и варошице Дрвар. Строга, озбиљна лица Крајишника, мушкараца, жена и деце. Чули су да су у Дрвару, седам километара узводно уз реку Унац, Аустријанци почели да копају огромне бунаре за отпадне воде из фабрике целулозе и папира. Фабрика, коју су заједнички градили „Босанска шумска индустрија, Акционарско друштво, Ото Штајнбајз" и швајцарски бизнисмен Алфонс Симониус Блумер, још није почела са производњом, али се прочуло да ће испуштати неке отрове које би требало сакупљати у тим бунарима а из њих претакати у реку. Причало се да ће се тако затровати не само вода већ и земља око реке.

Народ, већ огуглао на свакојака зла у турско доба против кога се борио оружјем, сада се, неколико година од доласка Аустријанаца, сусрео са новом невољом. Људи су се узнемирили и почели да се организују. Растерали су раднике који су копали бунаре и радови су привремено обустављени. Али, то је значило и почетак сукоба са новим властима. Сеоски прваци, на челу са свештеником Тодором Срдићем, сазвали су Народну скупштину у Бастасима.

Обраћајући се окупљеном народу, свештеник Срдић, кога су сви звали поп Тодор, одлучно је рекао:

– Ако нам затрују ријеку, ми смо осуђени на пропаст. Ово

је наша земља [illegible] нам. Нико нема право да нам на нашем имању [illegible] ми смо против фабрике али смо против тога да нам та фабрика трује народ и стоку. Ако хоће фабрику нека тај отров односе куда им драго али у нашу ријеку га неће просипати.

Скупштина је била одлучна у томе да се не дозволи копање бунара и одвођење отпадних вода у Унац изнад Бастаса. Како о томе нису могли да се договоре са власницима фабрике, изабрали су три човека која су са владом у Сарајеву имала да реше спор. Поред Тодора Срдића у делегацији су били Симо Торбица и студент Душан Бањац.

Бунари нису ископани

Преговори у Сарајеву нису донели ништа ново. Са делегацијом је преговарао барон Бенк који је, очито, био на страни власника фабрике. Не могавши да издржи, Тодор је у једном тренутку то јавно рекао:

– Господине, ви не штитите народ и државу већ искључиво интерес капитала. Ми не можемо да постигнемо никакав споразум јер сте ви акционар и адвокат фирме „Штајнбајз".

Због ових речи свештеник, Торбица и Бањац осуђени су на три дана затвора. Дата им је шанса да се, због увреде, писмено извине барону Бенку, али су ту понуду одбили и казну одмах одлежали.

По повратку, у Дрвару су затекли велико жандармеријско појачање које је имало задатак да обезбеди даље копање бунара. Присуство жандарма из других крајева – у Дрвару 6[illegible] и у оближњем насељу Оштрељ 70 – још више је узнемирило иначе озлојеђени народ коме је мало требало да се дигне на буну. Тодор је упутио нови захтев влади у Сарајеву да повуче жандармеријско појачање и да се копање обустави. У супротном, није могао да гарантује да неће доћи до крвопролића.

Влада је, овај пут, прихватила захтев. Није прошло, међутим, ни две недеље, а свештеник Тодор је поново ухапшен. Издато је наређење да се под заштитом жандарма настави са копањем бунара.

Под притиском јавности Тодор је убрзо пуштен из затвора, али није одустајао од одбране Унца. По његовом налогу затворене су све продавнице и кафане у Дрвару. Окупио је око 600 мештана, међу којима је било и доста жена, неке чак и са децом у наручју, и пошао да затрпа полуископане бунаре. Тамо их је дочекало јако жандармеријско обезбеђење, са бајонетима на пушкама.

Дајући знак маси иза себе да остане мирна, Тодор искорачи, разголити груди и узвикну:

– Пуцај, Швабо! Мене можеш убити, али народ никада!

У недоумици, жандарми су спустили пушке према земљи.

Бојећи се да не дође до масакра над ненаоружаним народом, Тодор је успео да обузда најратоборније мештане и тако спречи неминовни крвави сукоб. У то се појавио и истражни судија који је на лицу места покренуо поступак против организатора бунта, али и издао наређење да се прекине са даљим копањем.

Поново је свештеник морао у затвор, у Бихаћ. У истражном затвору провео је десетак дана. Јавни тужилац затражио је казну затвора од 10 до 20 година.

Након изласка из истражног затвора написао је опширан приговор Окружном суду у Бихаћу, који га је, без поступка, ослободио оптужбе. Власници фабрике били су приморани да зауставе копање бунара и да, уместо тога, направе десетак километара дугачак канал за одвод отпадних вода које су се тек након проласка кроз насеља места испод Бастаса уливале у реку Унац. Копање овог канала коштало је преко милион круна у злату и отварење фабрике одложило неколико месеци. Фабрика је почела са радом 15. маја идуће, 1907, године.

У Скупштини са Кочићем

Тодор Срдић је био један од најутицајнијих Срба у Босанској крајини и међу највећим борцима за права српског народа у анектираној Босни и Херцеговини. Због својих политичких опредељења непрестано је имао невоља са властима, био је прогањан и затваран, често је морао да се сели из једног краја у други. Док је био учитељ у селу Вођенци, код Босанског Петровца, водио је акцију за подизање сеоске цркве, због чега је такође, дошао у сукоб са законом.

Ценећи његову упорност и одважност, петровачки срез изабрао га је за свог представника у Скупштини у Сарајеву. Године 1910. поново је изабран у Скупштину као представник Бихаћког округа, у исто време када је у Скупштини седео књижевник Петар Кочић.

Био је то велики политички успон свештеника Тодора Срдића који је своју борбу против туђинске власти започео још у ђачкој клупи. Тодор је рођен 15. марта 1873. године у селу Заглавици код Дрвара. Основну школу завршио је у оближњим Бастасима а школовање наставио у трговачкој школи у Сарајеву. На Видовдан 1892. године одвео је групу ученика, Србе, у цркву, на парастос косовским јунацима и због тога избачен из школе. Напустио је Босну и отишао у Београд где је уписао богословију. По завршетку другог разреда дошао је кући у Заглавицу, али су га власти – зато што је без пасоша отишао у Србију – ставиле у кућни притвор и наредиле му да се пријави у војску која се служила пет година. Не желећи да иде у туђинску војску, Тодор је поново побегао у Србију. По завршетку школе две године је радио као учитељ у Новом Пазару, а потом као ревизор у школама новопазарског Санџака.

У Босну, се вратио 1899. године, након проглашења општег помиловања цара Фрање Јосифа. И поред помиловања, тек након подношења молби Бечу и Цариграду ослобођен је војске и добио место учитеља у Вођенцима. Ту је започео и црквену службу.

Почетком Првог светског рата 1914. године, првог дана мобилизације, Тодор Срдић се поново нашао у кућном притвору. Одузети су му револвер и ловачка пушка, забрањено му је да ради у парохији и да други долазе у његову кућу. Крајем августа одведен је у интернацију у Арад, у Румунију. У затвору је провео две године.

Када се вратио у завичај, затекао је велику немаштину и глад. Фебруара 1918. морао је поново на пут. Скупио је 135 дечака и девојчица из дрварског краја и, да би их прехранио и спасао сигурне смрти, са неколико пратилаца повео их у Банат. Тамо су, изнурени, боси и голи, стигли након тринаест дана хода по снегу, хладноћи и леденом ветру.

Тодор Срдић је умро 19. августа 1920. у педесет осмој години. Сахрањен је у дворишту баставшке цркве где су му мештани подигли споменик на ком су уписали: „Попу Тодору Срдићу, свештенику, народном посланику, неустрашивом борцу за слободу, правду и поштење, подиже овај споменик захвалан му народ".

Јово Симишић

(Текст је рађен на основу података које је скупио Дојчин Морача, пензионер из Београда)

Илустровао: Бранко Јовановић

„ЗАБАВНИКОВА" СПОРТСКА ПРОГНОЗА

КО ЋЕ БИТИ ШАМПИОН ЕВРОПЕ

Приближава се финале Европског првенства у фудбалу, у Шведској. И „Забавников" наградни квиз завршава се ове недеље. Очекује вас још 100 награда за појединце – овога пута 100 ранаца.

„Забавникова" спортска прогноза са наградама за појединце и школе завршава се ове недеље. Остало је још једно наградно питање, да погодите ко ће бити европски шампион у фудбалу.

У овом броју награђујемо само појединце, а награде су – 100 ранаца.

Педесет добитника који тачно одговоре на постављено питање добијају по два спортска ранца Комбината СПОРТ, наравно уколико буду имали среће у комисијском извлачењу награда жребом.

Ваш задатак је да одговорите на наградно питање које се налази на купону број 3. Одговор са читко попуњеним подацима на купону треба да стигне на нашу адресу до 25. 6. 1992. године до 12.000 часова.

Комисија „Политикиног Забавника" ће у понедељак 29. 6. 1992. од свих тачних одговора извући педесет добитника награда.

ИМЕНА СВИХ ДОБИТНИКА НАГРАДА „Забавникове" спортске прогнозе објавићемо у једном од наредних бројева.

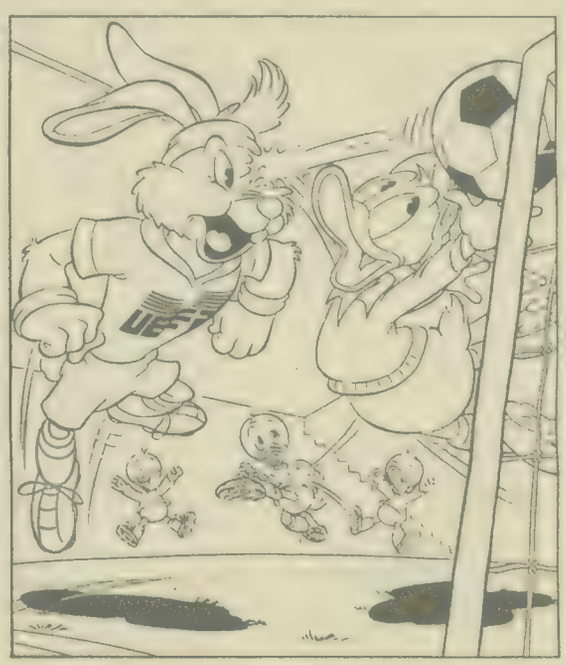

ПРИЧА УЗ ПИТАЊЕ БРОЈ 3

До сада је у финалима европских првенстава играло девет репрезентација, а њих седам освојило је и титулу првака Европе. Само Југославија, која је два пута била финалиста, и Белгија (једном) нису биле европски прваци.

Највише учешћа у финалу до сада има СССР – четири, а шампиони нашег континента били су само на Првом првенству. Немци су три пута били финалисти и два пута победили. Шпанци су два пута били финалисти и једном победници, док су стопостотни учинак у финалним мечевима остварили Италија, Француска, ЧСФР и Холандија које су у својим јединим финалима славиле победе.

Наградно питање:

КО ЋЕ БИТИ НОВИ ШАМПИОН ЕВРОПЕ?

КУПОН БРОЈ 3

Ученик: _____

(име и презиме)

Адреса: _____

(улица и број)

Место становања: _____

(поштански број и место)

Наградно питање број 3:
КО ЋЕ БИТИ НОВИ ШАМПИОН ЕВРОПЕ?

Адреса на коју треба да пошаљете купон са одговором је:
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, Македонска 29, 11001 Београд, п.п. 124, са назнаком: „За ЗАБАВНИКОВ КВИЗ"

ГУМИ И ЖЕЛЕ БОМБОНИ СОКО ШТАРК!

Желе и су наше користили за 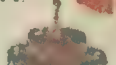 прављење. Онда се појавио у разним бојама. Осим уживања стално напредује. скупљају и шалу у а награде су разне. Када је желе већ тако леп, направљено је и у облику . Све је спаковано у или и згодно за или 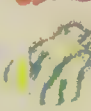 , а лепо изгледа и као поклон.

Све те лепе арome и боје налазе се у прошараној. Кад видите у једног знајте да се у крију: 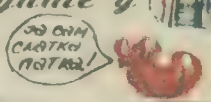 затим онда , и 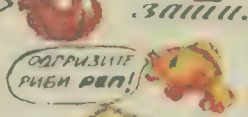 Сви су шарени, гумени и поједу се док сте рекли .

Е сад једно изненађење. У облику направљене су гумене бомбоне са аромом ментола. Освежавајући укус одмах ће Вас претворити . А згодне су за и напочитно ако су пушачи. За све оне који воле и друге ту је и

Одмах да Вам кажемо: најбоље су са укусом дине! 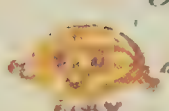 сви обожавају иако је у са другим , које миришу на , и .

И на крају само једно

Желе Вам ваши 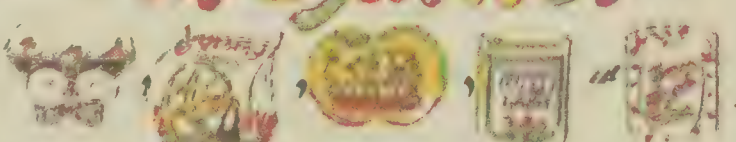 .

ТВ ГЛЕДАОЦИ КАО СУДИЈЕ

Шах је одавно стигао на телевизију. Она је постала својеврсна школа шаха, преко ње се прате савремени шаховски догађаји, гледају директни преноси, одржавају школе шаха, шаховски конкурси, анкете... У Норвешкој је пре више година телевизија увела емисију „Краљеви и пешаци" која се емитује једном месечно. Води је Јан-Егил Флелд, а уредник је норвешки интернационални мајстор Кнут Еран Хелмерс. У оквиру емисије пре неколико година организован је својеврсни конкурс у коме су гледаоцима биле приказане мало познате комбинације из прошлости и садашњости. Њихов задатак био је да гласањем изаберу најлепшу комбинацију свих времена.

Већина гледалаца одлучила се за завршетак партије са Бечког турнира 1912. године у којој су играли В. Тиц и А. Мај.

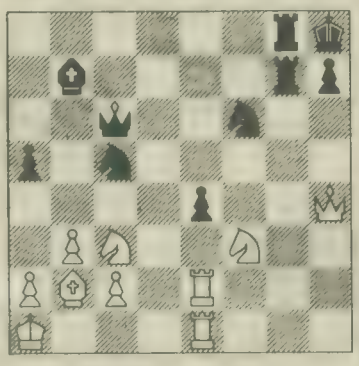

В. Тиц – А. Мај

Решење је: 1. Se4!, Sce4; 2. Te4!, Se4; 3. Te4, De4; 4. Sg5!!, Dg6; 5. Dh7+, Dh7; 6. Sf7 мат.

Црни је добио загушени мат. Зар вам се не чини као да је бели златном жицом „парао" позицију црног. Лепе комбинације нису само привилегија великих мајстора шаха.

Илустровао: Растко Ћирић

ЖИВЕ КРАЉИЦЕ

У прошлости су се често играле шаховске партије са живим фигурама. Једна од њих играла се у Лондону, 1902. године у клубу Политехничког института. Велики број љубитеља шаха дошао је да види сусрет младог Харија Нелсона Пилсберија (САД) и домаћег љубитеља ове игре Г. Баулса. Партија у којој је отварање било Краљичин гамбит потрајала је 65 потеза када се црни, Г. Баулс, предао. Најлепши потез у партији био је ♕f5. Одиграо га је Пилсбери жртвујући краљицу. Да све буде занимљивије, улогу краљице имала је његова супруга! Црна краљица на бело-црном шаховском тепиху била је супруга Г. Баулса. Ово је јединствен случај да су у живом шаху улогу краљице имале супруге белог и црног.

Славко В. Домазет

РЕКЛИ СУ...

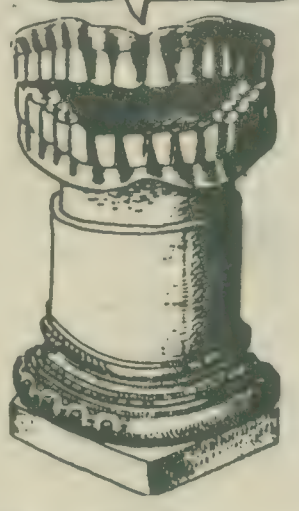

Ниједна снежна пахуља у лавини никада се не осећа одговорном.

Станислав Јежи Лец
пољски песник и сатиричар
(1909–1966)

Бог нам је дао терете, али и рамена да их носимо.

Јеврејска пословица

Галама не доказује ништа. Често кокошка која је излегла јаје кокодаче као да је излегла астероид.

Марк Твен
амерички писац
(1836–1910)

Што се неки мајмун више пење, утолико боље видите његову задњицу.

Џозеф Стилвел
амерички генерал

На овоме свету постоје само две трагедије: једна да не добијете оно што желите и друга да то добијете.

Оскар Вајлд
енглески писац
(1854–1900)

ГАЂАТИ НИЈЕ ИСТО ШТО И ПОГОДИТИ.

ИСТОЧНОАФРИЧКА ПОСЛОВИЦА

Кад је змија у кући, нема потребе да се расправља о њеној дужини.

Западноафричка пословица

Како постајем старији, све мање пажње поклањам ономе што људи кажу. Само посматрам шта они чине.

Ендрју Карнеги
амерички индустријалац и добротвор
(1835–1919)

Најбољи начин да остварите своје снове јесте да се пробудите.

Пол Валери
француски песник
(1871–1945)

ТЕШКО ЈЕ КУТАТИ АКО НЕМАТЕ ШТА ДА РАДИТЕ.

Артур Шопенхауер
немачки филозоф
(1788–1860)

Одувек сам сматрао да су поступци људи најбољи тумачи њихових мисли.

Џон Лок
енглески филозоф
(1632–1704)

Увек се понашајте као патка – изгледајте спокојни и сталожени на површини, али испод ње веслајте као сам ђаво.

Лорд Барбизон
британски политичар

Да бисте постали велики шампион, морате веровати да сте најбољи. Уколико нисте, претварајте се да јесте.

Мухамед Али
светски првак у боксу

Човек не постаје велик тиме што тврди да је велик.

Афричка пословица

Само један човек од хиљаду кадар је да буде вођа мушкараца – осталих 999 јуре за женама.

Гручо Маркс
амерички комичар
(1890–1977)

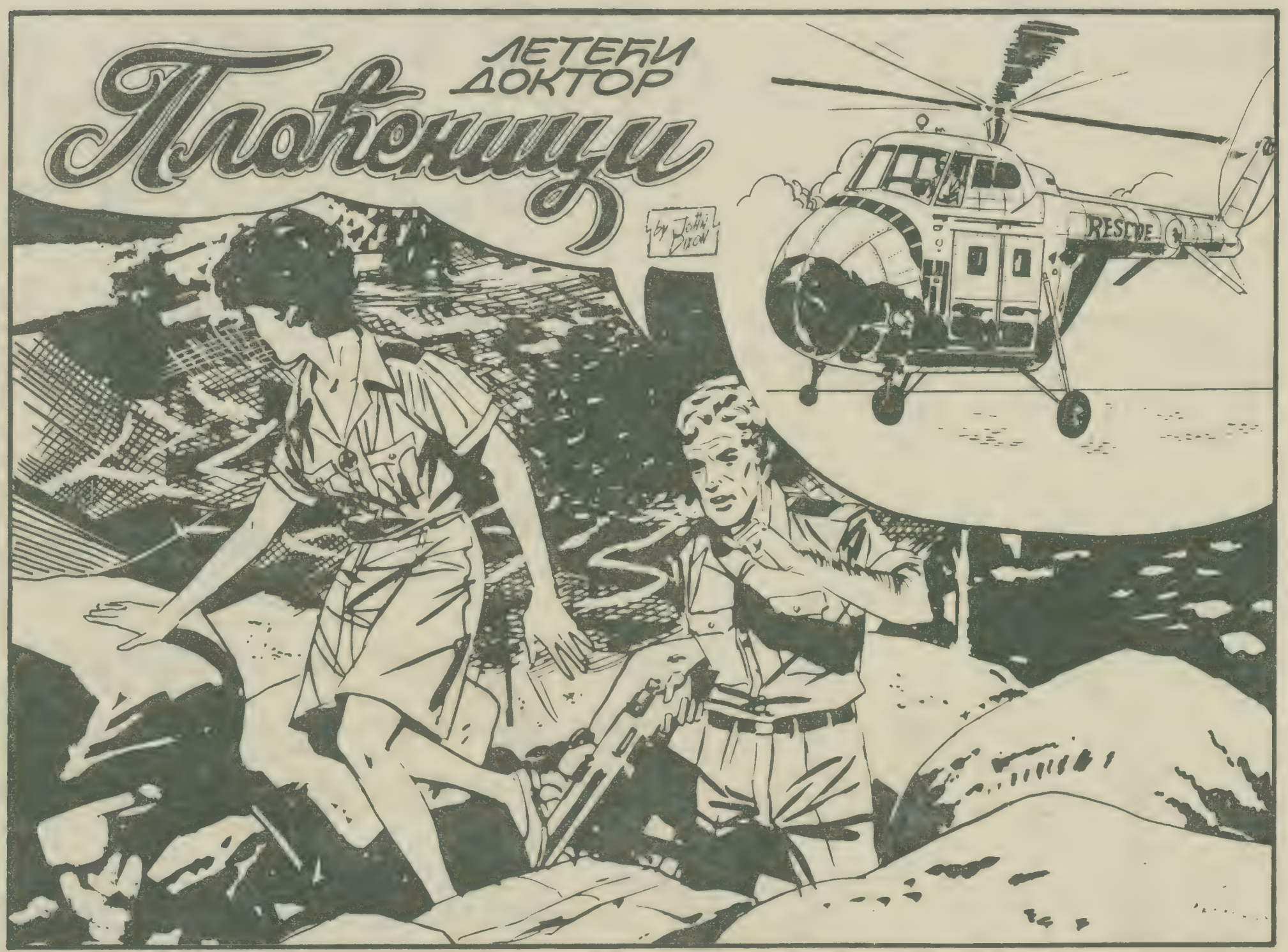
ЛЕТЕЧИ ДОКТОР
Плаќници
by John Dixon
RESCUE

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

"THE MERCENARIES"

by John Dixon

AVGA

НЕГДЕ НА СЕВЕРУ АУСТРАЛИЈЕ...

ПОТРЕБАН МИ ЈЕ ПОСАО, КОРДА, АЛИ ОВАЈ АВИОН НЕЋУ ВОЗИТИ!

ПИЛОТ ДЕЗЕРТЕР КАО ШТО СИ ТИ НЕМА БАШ МНОГО ИЗБОРА!

СЛОЖИО СИ СЕ ДА ПРЕВЕЗЕШ ОВО У ПРОВИНЦИЈУ КАИ-КИН!

ДА, АЛ' ПРЕ НЕГО ШТО САМ САЗНАО ЧИЊЕНИЦЕ!

НАЂИ НЕКОГ ДРУГОГ ПИЛОТА ЗА ТЕ ТВОЈЕ ПАЋЕНИКЕ, КОРДА!

ТО ЋЕШ ТИ ОБАВИТИ...

"...ИЛИ ЋУ ТЕ ПРЕДАТИ ВОЈНОЈ ПОЛИЦИЈИ!

ИМА КО БИ И ЗА ТЕБЕ ВОЛЕО ДА ЧУЈЕ!

КО БИ ПОВЕРОВАО ПИЈАНОМ ДЕЗЕРТЕРУ...

"...АЛИ, ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ!

КОРДА! САД СМО ОВДЕ ЗАКОПАНИ!

САМО ПРИВРЕМЕНО!

НАЋИ ЋУ ЗАМЕНУ!

НЕКОГА СА ТАКВИМ СПОСОБНОСТИМА И ВЕЗ СКРУПУЛА?

МОГУЋЕ ДА НАМ УПРАВО ДОЛАЗИ!

УММЕ! НЕКО ШАЉЕ МОРЗЕОВЕ ЗНАКЕ!

ТО ЈЕ S.O.S!

4-13.

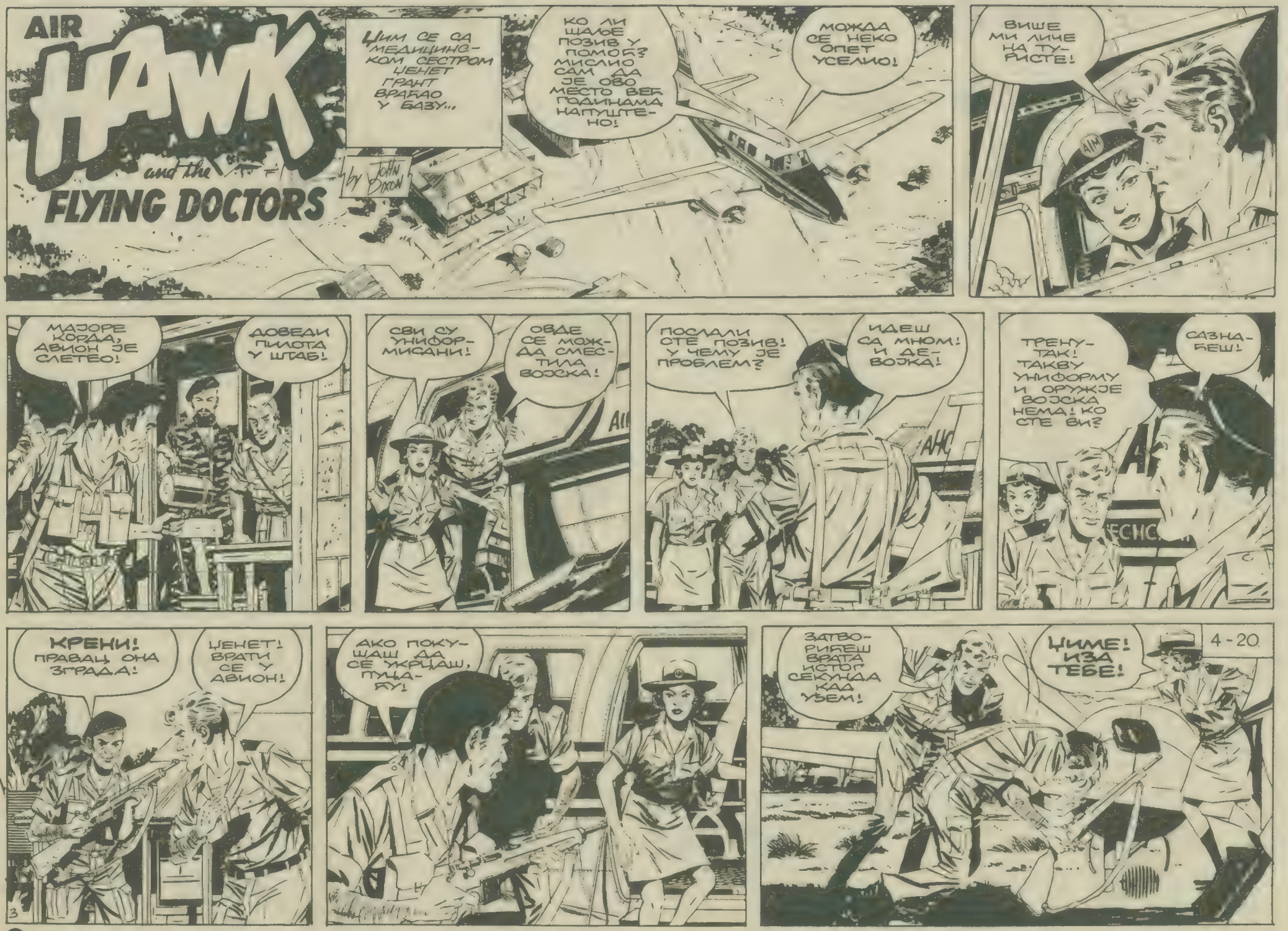
AIR HAWK and the FLYING DOCTORS
by John Dixon
ЦИМ СЕ СА МЕДИЦИНСКОМ СЕСТРОМ ЏЕНЕТ ГРАНТ ВРАЋАО У БАЗУ...
КО ЛИ ШАЉЕ ПОЗИВ У ПОМОЋ? МИСЛИО САМ ДА ЈЕ ОВО МЕСТО ВЕЋ ГОДИНАМА НАПУШТЕНО!
МОЖДА СЕ НЕКО ОПЕТ УСЕЛИО!
ВИШЕ МИ ЛИЧЕ НА ТУРИСТЕ!
МАЈОРЕ КОРДА, АВИОН ЈЕ СЛЕТЕО!
ДОВЕДИ ПИЛОТА У ШТАБ!
СВИ СУ УНИФОРМИСАНИ!
ОВДЕ СЕ МОЖДА СМЕСТИЛА ВОЈСКА!
ПОСЛАЛИ СТЕ ПОЗИВ! У ЧЕМУ ЈЕ ПРОБЛЕМ?
ИДЕШ СА МНОМ! И ДЕВОЈКА!
ТРЕНУТАК! ТАКВУ УНИФОРМУ И ОРУЖЈЕ ВОЈСКА НЕМА! КО СТЕ ВИ?
САЗНАЋЕШ!
КРЕНИ! ПРАВАЦ ОНА ЗГРАДА!
ЏЕНЕТ! ВРАТИ СЕ У АВИОН!
АКО ПОКУШАШ ДА СЕ УКРЦАШ, ПУЦАЋУ!
ЗАТВОРИЋЕШ ВРАТА ИСТОГ СЕКУНДА КАД УЂЕМ!
ЦИМЕ! ИЗА ТЕБЕ!
4-20
3

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS
by JOHN DIXON
ЧИМ И ЧЕНЕТ СУ СТАЛИ КАО УКОПАНИ...
ЈОШ ЈЕДНА СЛИЧНА БУДАЛАШТИНА И НАРЕДИЋУ ИМ ДА ПУЦАЈУ!
ОВО МИ НА ЛОШЕ МИРИШЕ, ЧИМЕ!
ТО ЈЕ ТЕК ПОЧЕТАК!
ПОСТУПИ КАКО ТИ ЈЕ РЕЧЕНО! УНУТРА!
КО СТЕ ВИ?
ШТА ХОЋЕТЕ ОД НАС?
ЈА САМ МАЈОР КОРДА! А ШТО СЕ ОСТАЛИХ ТИЧЕ...
...ОНИ СУ НАЈБОЉА БОРБЕНА ЈЕДИНИЦА НА СВЕТУ!
АКО ЈЕ СУДИТИ ПО ИЗГЛЕДУ...
...ОНИ СУ НЕКА ВРСТА ЛЕГИЈЕ СТРАНАЦА!
КОРДИНИ ЈАХАЧИ, ДА БУДЕМ ПРЕЦИЗНИЈИ!
БОРИМО СЕ ЗА СВАКОГ КО ЈЕ СПРЕМАН ДА ПЛАТИ МОЈУ ЦЕНУ!
ЗНАЧИ, ВИ СТЕ ПЛАЋЕНИЦИ!
А ЗАШТО СТЕ ОВДЕ ДОШЛИ, МАЈОРЕ?
ЈЕДНОСТАВНО СМО МАЛО ИСКОЧИЛИ ИЗ ШЕМЕ...
...АЛИ СТЕ СЕ ЗАТО ВИ УКЛОПИЛИ, ГОСПОДИНЕ...
ХОУК, ЧИМ ХОУК!
ПОТРЕБАН МИ ЈЕ ПИЛОТ ЗА КАИ-КИН! ВЕЧЕРАС!
ЗНАЧИ ЗАТО СТЕ НАС ПОЗВАЛИ ДА СЕ СПУСТИМО!
4-27

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS
by John Saxon
Чим је и даље био присебан...
Плаћају за услугу пет хиљада зелембака!
Шалиш се, корда!
Ако мислиш да ћу се спетљати с том багром плаћеника, грешиш!
У штабу „кординих јахача"...
Ја ту вашу приватну армију небу превести у кај-кин!
Саветујем ти да размислиш...
...сем ако ти није стало до живота оне младе даме!
Ценет!
Стани, корда! Имаш пилота!
Али, под једним условом! Пустићеш сестру Грант да оде пре него што полетимо!
Па да немам чиме да те уцењим?
И болничарка иде с нама!
Шта гарантује да ће моћи да се врати кући?
Нико од нас у то није сигуран!
Не секирај се, чиме! Мало коме се пружа прилика за овакво путовање, и то још бесплатно!
5-4.
5

HAWK and the FLYING DOCTORS

by John Dixon

Ченет и Џим су заиста били сатерани у тесњац...

Крећемо у шеснаест часова, а дотле имаш времена да се упознаш са авионом!

Ако ме будеш слушао, обоје ћете бити ослобођени на крају лета!

Свакако, корда! У Каи-Кину!

Џим је прегледао летелицу...

Никад се не зна! Можда вам понудим сталан посао!

Не можеш нас уплашити, корда!

Не пуштај их из вида!

Разумем, мајоре!

Још један час до поласка! Немамо много времена да се извучемо из овог циркуса!

Немамо шансе за то, Џиме!

Авион је под стражом, а и ми смо!

Ипак, морам нешто да покушам!

Кад кренемо, повратка нема...

...чак и ако нас корда ослободи кад слетимо!

6

Без документа, изгледи су нам мали да се извучемо из те земље!

Значи, сад или никад!

За то време...

Џим касни два часа! Последње јављање било је пре спуштања у станицу Чуринга!

Али, она је напуштена!

5-11

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

by JOHN DIXON

У ЕЛИС СПРИНГСУ БИЛИ СУ ЗАБРИЊУТИ ЗБОГ ЊИМОВОГ КАШЉЕЊА...

НИСМО УСПЕЛИ ДА ПОШАЉЕМО ОВАЈ ДРУГИ АВИОН, ИАКО СМО ПОКУШАВАЛИ!

ОН ЈЕ БАШ У ЗАДНОМ СТАЊУ!

НАДАЈМО СЕ ДА СЕ ЦИМУ НИЈЕ ДОГОДИЛА НЕСРЕЋА

ТРАЖИЋУ ОД МЕКА ДА МЕ ПРЕБАЦИ ТАМО И ПРОВЕРИМО ШТА ЈЕ!

АКО ИХ ПРЕ МРАКА НЕ ПРОНАЂЕТЕ...

...ЧИМ СВАНЕ, НАРЕДИЋУ ЉУДИМА ДА КРЕНУ У ПОТРАГУ!

ИДЕМО! ПРАВАЦ СТАНИЦА ЧУРИНГА! ПОЖУРИ!

СЕНДИ МЕКТАГОТ ЈЕ ПОЛЕТЕО КА СЕВЕРУ. ДОКТОР ЈЕ ПАЖЉИВО СЛУШАО ДА СЕ ЦИМ НЕ ОГЛАСИ...

НЕ ОДГОВАРА НА ПОЗИВ! ОВО МИ СЕ НЕ ДОПАДА, СЕНДИ!

АЛИ, ДОКТОР НИЈЕ БИО ЈЕДИНИ КОЈИ ЈЕ ДРЖАО СЛУШАЛИЦЕ И ГЛЕДАО У МОНИТОР...

ИЗ ЕЛИС СПРИНГСА ТРАЖЕ АВИОН КОЈИ СМО ЗАРОБИЛИ!

ДАЈ МИ СЛУШАЛИЦЕ!

СПАСИЛАЧКИ АВИОН ЈЕ УПРАВО КРЕНУО ОВАМО! МОРА ДА ИМ ЈЕ ХОУК ДАО СВОЈ ПОЛОЖАЈ!

МОРАМО КРЕНУТИ ПРЕ ВРЕМЕНА! НАРЕДИ МОМЦИМА ДА СЕ УКРЦАЈУ!

ЦИМЕ, ВОЈНИЦИ ИДУ ОВАМО!

5-18

ПРАВАЦ ШИПРАЖЈЕ! КРЕНИ!

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

by JOHN DIXON

Савладавши стражара, Ним и Џенет су побегли у последњем тренутку...

ЦИМЕ! ВОЈНИЦИ СУ НАС ПРИМЕТИЛИ!

ТРЧИ! ПОКУШАЋУ ДА ИМ СКРЕНЕМ ПАЖЊУ!

АКО МЕ УХВАТЕ, СКРИВАЈ СЕ ДОК НЕ ОДУ, А ОНДА СЕ ПОБРИНИ ЗА РАДИО ВЕЗУ...

Узбуна је дата још пре него што су бегунци стигли до заклона...

ПИЛОТ И БОЛНИЧАРКА БЕЖЕ!

ЗА ЊИМА, АЛИ БЕЗ ПУЦАЊА!

ХОЈК САМО ЖИВ МОЖЕ ДА ПИЛОТИРА! БЕЗ ЊЕГА СМО ОВДЕ ЗАКОПАНИ!

МАЈОРЕ, ОНАЈ АВИОН САМО ШТО НИЈЕ СТИГАО!

АКО СЕ СПУСТИ...

...МОРАЋЕТЕ ДА УЂУТКАТЕ ПОСАДУ!

НЕ МОГУ ДОЗВОЛИТИ ДА УЛЕТЕ У ЗАМКУ!

ЧЕКАЈ, КОРДА!

АХ! ЗНАО САМ ДА ЋЕТЕ ОВО НАМАМИТИ ОВДАМО!

ЗОВИ МОМКЕ КОЈИ СУ ПОШЛИ ЗА ЏЕНЕТ, А ЈА ЋУ ВАС ОДВЕСТИ ПРЕ НЕГО ШТО АВИОН СТИГНЕ!

ВАЖИ! БОЛНИЧАРКА НИЈЕ НИ ВАЖНА!

ИМАМО ПИЛОТА! ОСТАВИ ДЕВОЈКУ! УКРЦАВАЈ СЕ! ТРЧЕЋИМ КОРАКОМ!

ДОКТОРЕ! СТИЖЕМО КРОЗ ЧЕТИРИ МИНУТА!

КО ЗНА ШТА ЋЕМО ТАМО ЗАТЕЋИ!

5-25

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

by JOHN DIXON

ЧИМУ ЈЕ ЛАКНУЛО ЈЕР ЈЕ ЗНАО ДА СЕ ЧЕЈН НИШТА НЕЋЕ ДОГОДИТИ...

УБРЗАЈМО МАЛО СТВАР, КОРДА!

ИЗ-НЕНАДА СИ ЗАИНТЕРЕСОВАН ЗА САРАДЊУ!

ОТКУД НАЈЕДНОМ ТАКВА ПРОМЕНА?

НЕ ЖЕЛИМ ДА ТВОЈЕ ТРУПЕ БУДУ ОВДЕ КАД АВИОН СТИГНЕ!

ДОКТОР И СЕНДИ СУ СЕ ПРИБЛИЖАВАЛИ ЧУРУНГИ НЕ СЛУТЕЋИ ШТА ИХ ЧЕКА...

ЕНО СТАНИЦЕ, ДОКТОРЕ!

ЈЕ ЛИ ТО НЕКИ АВИОН?

ИМА ИХ **ДВА!** ЈЕДАН ЈЕ ЧИМОВА „КРАЉИЦА"!

СА КОРДИНИМ ПИШТОЉЕМ ЗА ПОТИЛОКОМ ЧИМ ЈЕ ПОЖУРИВАО УКРЦАВАЊЕ...

МАЈОРЕ! АВИОН НА ВИДИКУ! ВИДЕЛИ СУ НАС!

ДА! СПАСИЛАЧКИ АВИОН!

АКО БУДЕ СМЕТАО, ОТВОРИ ПАЉБУ!

9

УСПЕЛИ СУ! ПИТАМ СЕ КО СУ?

НЕ ЗАНИМА НАС! ТРАЖИМО ЧИМ И ЧЕНЕТ! СПУСТИ СЕ!

СЛЕТЕО ЈЕ! ИЗГЛЕДА ДА НАМ НЕЋЕ ПРАВИТИ НЕВОЉЕ!

СЕМ ШТО ЋЕ ОБАВЕСТИТИ ВАЗДУХОПЛОВСТВО!

НЕЋЕ ИМАТИ ВРЕМЕНА ДА НАС ПРЕСРЕТНУ ЈЕР ЋЕМО ДОТЛЕ СТИЋИ У МЕЂУНАРОДНИ ВАЗДУШНИ ПРОСТОР!

6-1

НИСАМ БАШ СИГУРАН КОРДА!

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

by JOHN LAXON

КАД СУ ДОКТОР И ПИЛОТ СЛЕТЕЛИ ЧИМ И ПЛАЋЕНИЦИ СУ ВЕЋ БИЛИ ВИСОКО...

МОЖДА СУ БИЛИ ОВДЕ ДА ПОМОГНУ ЧИМУ!

ДА! ОВДЕ НИЈЕ БИЛО ТЕШКО СЛЕТЕТИ!

ВАЖНО ЈЕ ДА ЈЕ ЧИМОВА ВАЗДУШНА КРАЉИЦА ЧИТАВА!

НЕВЕРОВАТНО! ОД ЧИМА И ЧЕНЕТ НИ ТРАГА!

МАЈОР КОРДА ЈЕ БИО ЗАДОВОЉАН...

ЧАК И ДА НАС АВИЈАЦИЈА ПРЕСРЕТНЕ, НЕЋЕ НАМ НИШТА СМЕТИ КАД СИ ТИ У АВИОНУ, ЧИМЕ!

У ОВАКВИМ ОКОЛНОСТИМА НЕЋЕ ИМАТИ ОБЗИРА ПРЕМА МЕНИ!

МИСЛИМ ДА ХОЋЕ! ДАЈ МАКСИМАЛНУ БРЗИНУ!

ХВАЛА БОГУ ДА НИСУ СТИГЛИ ДОК СУ КОРДА И ЊЕГОВЕ ПРОТУВЕ БИЛИ ОВДЕ!

ДОКТОРЕ! СЕНДИ!

ТО ЈЕ ЧЕНЕТ!

ГДЕ ЈЕ ЧИМ?

НА ПУТУ ЗА КАИ-КИН! ОН ЈЕ ОДВЕЗАО ОНАЈ АВИОН!

ТИ ТО ЗБИЈАШ ШАЛЕ?

НЕ! МОРАМО ТО ОДМАХ ЗАВИТИ АВИЈАЦИЈИ! МОЖДА ИХ ВРАТЕ НАЗАД!

САД НАМ ЈЕ ЈАСНО КОЈИ ТО АВИОН ПРАТИМО НА РАДАРУ! ОДМАХ КРЕЋЕМО!

6-8.

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

by JOHN DIXON

ВАЗДУХОПЛОВНА БАЗА У ДАРВИНУ ПРИМИЛА ЈЕ ПОРУКУ...

МЛАЗНИ АВИОНИ ЋЕ ПРЕСРЕСТИ ТАЈ ТРАНСПОРТ ПЛАЋЕНИКА!

ШТА АКО КОРДА ОТКРИЈЕ БЛЕФ И НАТЕРА ЧИМА ДА НАСТАВИ ЛЕТ?

У ТОМ СЛУЧАЈУ ЧИМ ИМА ИЗГЛЕДА ДА МУ АВИОН БУДЕ ОБОРЕН!

ТРАНСПОРТ ЋЕ СТИЋИ ВАН ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ГРАНИЦЕ ПРЕ НЕГО ШТО ГА СТИГНУ!

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ ЧИМ ЈЕ У СОСУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У АВИО-БАЗИ ДАРВИН...

АЛИ, ЧИМИ ЈЕ ВЕЋ СТИГАО У БЕЗБЕДНИ МЕЂУНАРОДНИ ВАЗДУШНИ ПРОСТОР...

УПОЗОРАВАМ ТЕ КОРДА! ПРИ ОВОЈ БРЗИНИ МОТОРИ ЋЕ СЕ УГАСИТИ!

СЛУШАЈ НАРЕЂЕЊА!

АКО ЈЕ ОВАЈ ОДРАЗ ЦИЉА НА РАДАРУ ОНО ШТО МИСЛИМ...

...ИМАЋЕМО И ВЕЋЕ БРИГЕ ОД ПРЕГРЕЈАНИХ МОТОРА!

ПРИБЛИЖАВАЈУ НАМ СЕ МЛАЗЊАЦИ! У НЕВОЉИ СИ, МАЈОРЕ!

НЕ! УСКОРО ЋЕМО БИТИ ВАН ЊИХОВЕ НАДЛЕЖНОСТИ!

6-15

ОБЈЕКАТ УОЧЕН! ПРИМИЧЕМО СЕ!

817

AIR HAWK and the FLYING DOCTORS

by JOHN DIXON

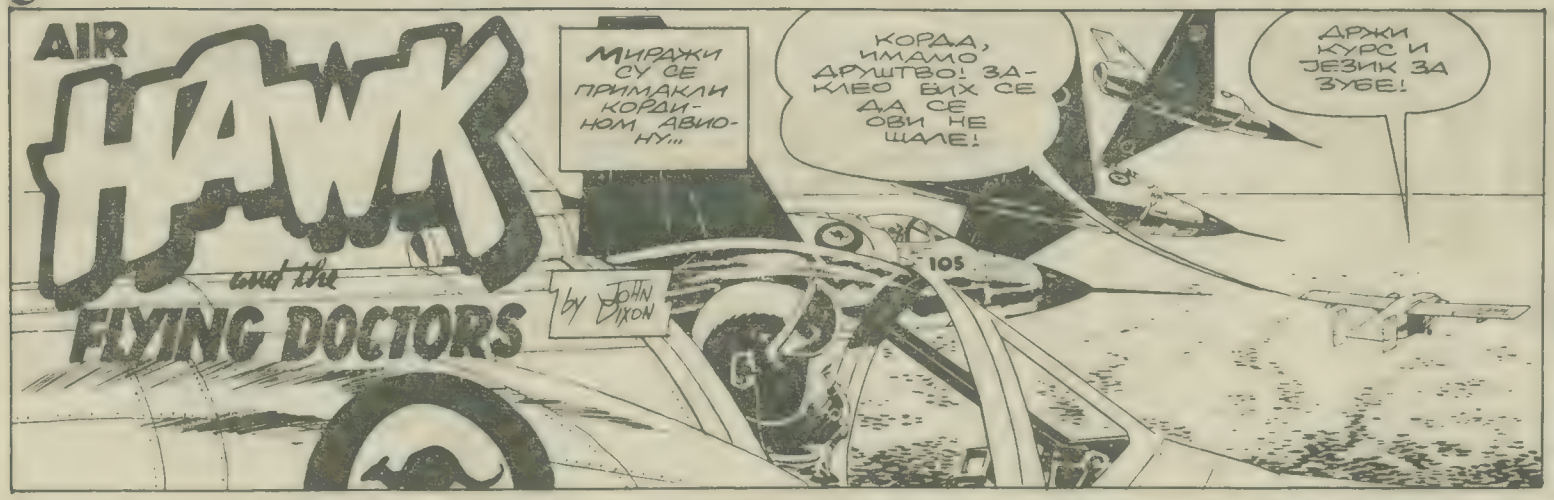

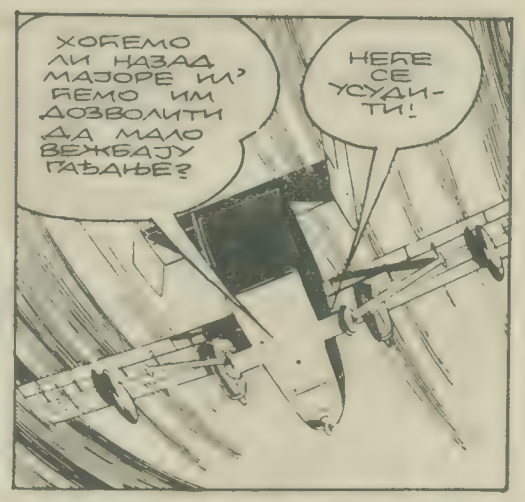

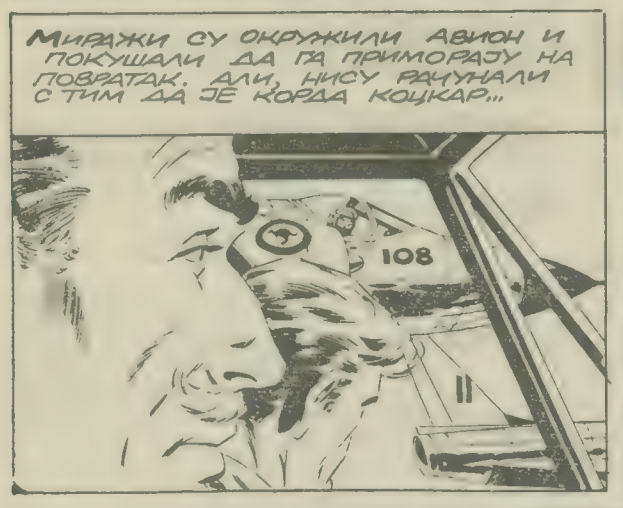

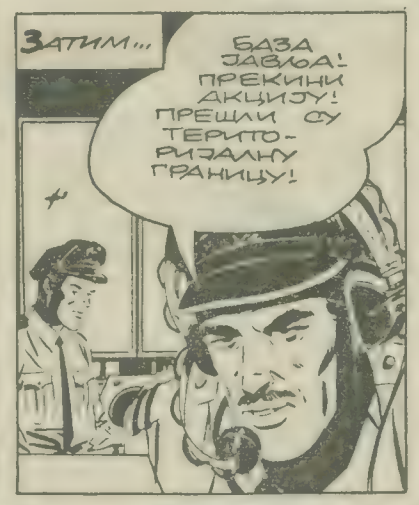

ЕНГЛЕСКИ НА ЕНГЛЕСКИ НАЧИН

ИДЕМО ПОНОВО!

Дружење са децом и младима из целог света, стицање самосталности, забава, излети, само су неки од утисака деце која су са „Медитравелом" део свог летњег распуста провела у Енглеској учећи језик. Шта су доживели и како су се провели, причају они сами

„Чудо" из Југославије

Јелена Антић, седамнаестогодишња ученица XIII београдске гимназије, боравила је прошлог лета у Хејстингсу, приморском месту на југу Енглеске. Ево њених утисака.

Водич из „Медитравела", агенције која нас је довела, почео је да нас прозива да бисмо кренули у породице. Буцмаста женица црне косе и плавих очију махала ми је док су два мала плава „чуда" цупкала поред њених ногу. То су биле шестогодишња Керол и трогодишња Сузан. Упознале смо се и ушле у стари „форд".

Док је Сели палила мотор, девојка поред ње окренула се и представила као Марта, моја будућа цимерка из Шпаније.

Кућа је била пријатна и мирисала је на свеже опран веш. Згазивши покоју играчку, стигла сам и до своје собе. Сели ме одмах зграбила за руку и одвукла до кухиње.

– Ово је веш машина – рекла је. – У њој перемо веш, знаш, в е ш. Ово је чесма. Одврнеш и тече вода.

– Стварно? – упитала сам. – Видела сам то већ једном. – Касније ми је признала да први пут има ученицу из Југославије.

Већ то вече изашла сам са Мартом и њеном другарицом Кармен у град.

Сутрадан, у школи радили смо тест за проверу знања, а онда се распоредили по малим одељењима. Чекали су нас тестови, игре, филмови, екскурзије до Лондона, Брајтона, Кентерберија... После две недеље једва су нас приволели да одемо кући. А одмах по повратку почела сам да наговарам родитеље да ме пусте да идем и следеће године. ■

Брижни „тата" и „мама" Енглези

Дванаестогодишња **Тамара** и петнаестогодишња **Ања Радосављевић** боравиле су две недеље код породице Тенер у Вимблдону:

После слетања на лондонски аеродром Хитроу, знатижељним погледом тражили смо „своје" енглеске породице. Такви су били и погледи средовечних људи и жена који су нас нестрпљиво чекали. Сестра и ја случајно смо пришле симпатичном пару и после првих речи схватиле да је то „наша" породица. „Тата" Енглез понео је наше ствари до раскошног „форда". Након краће вожње били смо код куће. Прекрасна кућа, као из енглеских филмова. Наша соба и купатило као из бајке.

„Тата" Енглез је директор једне велике фирме, а „мама" чиновник у једном заводу. Син им је ожењен и засновао је своју породицу.

Прва брига „наше" породице била је да се јавимо родитељима. „Тата" и „мама" Енглези били су посебно забринути за наше родитеље због рата који је букнуо код нас. У честим разговорима са нашим родитељима позивали су их у Енглеску до престанка рата, а нас задржавали да наставимо школу код њих. Често су нас водили у шетње Лондоном, куповине, у биоскопе...

Већ другог дана имале смо осећај да смо са правим родитељима. Стална брига о нама и испуњавање ситних жеља учинили су да постанемо толико блиски као да се знамо годинама. Биле смо поносне кад су нас водили у породичне посете. Осмог дана нашег боравка наши „родитељи" су добили унука. Сестра и ја имале смо посебну част да већ другог дана носимо бебицу.

Петнаест дана боравка у породици Тенер прошло је у изузетном задовољству. С нестрпљењем очекујемо наредно лето и поновни сусрет са нашом енглеском породицом. ■

Часови на плажи

Маја Цимеша, 11 година:

Августа прошле године ишла сам са агенцијом „Медитравел" у Сидмут, у интернационалну школу, да учим енглески. Наш водич, чика Риле, био је супер. Енглеске породице код којих смо били смештени биле су фине и имале су куће са великим баштама. Породица која ме прихватила имала је троје своје деце, пса и нас две странкиње – мене и једну Италијанку. У школи су, осим Југословена, била деца из Италије, Француске, Шведске, Јапана, Хонгконга, Турске, Тајланда и других земаља. Професори су сви били млади и веома симпатични.

Часови су били занимљиви и необични. Једног дана имали смо квиз на плажи. Морали смо да испитујемо туристе како се проводе у Сидмуту и како се забављају. Победник је био онај ко испита највећи број гостију. Људи су били предусретљиви и радо су одговарали на наша питања. Ја сам скупила 17 од могућих 20 поена. Два пута недељно ишли смо са наставницима на екскурзије, а недеља је била слободна да бисмо је провели са „својим" породицама. Ми смо недељом најчешће одлазили на плажу.

У Енглеској сам упознала децу са свих страна света. Месец дана прошло је за час. Одушевљена сам боравком у Енглеској. У августу идем у исту породицу и надам се да ће ми бити дивно. ■

КУРСЕВЕ ЈЕЗИКА У ЕНГЛЕСКОЈ ОРГАНИЗУЈЕ АГЕНЦИЈА MEDITRAVEL Ltd ИЗ БЕОГРАДА ТЕЛ. 011/345-641, FAX 011/335-916

Последња велика тајна Другог светског рата

СМРТОНОСНИ ОТПАД

На дну плитког Балтичког мора лежи ружно наслеђе Другог светског рата – стотине хиљада тона хемијског оружја, између осталог и гаса који су нацисти користили у гасним коморама. Постоји оправдан страх да ће се Европа ускоро суочити са еколошком катастрофом непредвидљивих размера

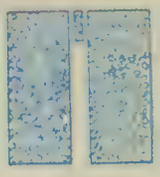

Пре две године, између 10. и 31. маја 1990, у близини луке Архангелск у Белом мору, милиони угинулих риба прекрили су 60 километара обале. Санктпетербуршке новине објавиле су нагађања руских научника о могућим узроцима тог помора: у питању је или „цурење" радијације из неке старе нуклеарне подморнице или хемикалије повезане са совјетским стратешким ракетама у поморским базама. Збуњивала је, међутим, чињеница да је готово у свим испитаним рибама откривено присуство великог убице из Првог светског рата – бојног отрова иперита.

Опасна операција адмирала Трибутса

Када је прочитао извештаје о том догађају, Борис Суриков, генерал-мајор совјетских ваздушних снага, прослављени пилот бомбардера у Другом светском рату, присетио се једног случајног сусрета у московској војној болници.

Сурикову је тада, 1970. године извађен метак који је „зарадио" у једном окршају с немачким ратним ваздухопловом. За време опоравка у болници срео се са адмиралом В. Ф. Трибутсом, командантом совјетске балтичке флоте од 1939. до 1947. године. Убијали су досаду присећајући се доживљаја за време опсаде Љењинграда.

– Једнога дана Трибутс је одлучио да ми се повери. Испричао ми је о тајној операцији којом је командовао, најтежој и најопаснијој у читавој његовој каријери. Мислим да је желео да с неким подели бреме одговорности; можда су тада почеле да га муче црне слутње – причао је касније Суриков.

Иако је Сурикова занимала Трибутсова прича, у међувремену је на њу потпуно заборавио и сетио је се поново тек кад је прочитао извештај о помору рибе у Белом мору, у близини Архангелска. У памћење су му наврли и други слични догађаји: изумирање харинги у Балтику, неразјашњене смрти фока у Северном мору, болест данских рибара који су у својим мрежама извукли тајанствену бурад, спаљивање њихових затрованих чамаца, нестанак кисеоника и живота у неким слојевима Балтичког мора. Запитао се постоји ли можда веза између свега тога и опасне операције адмирала Трибутса.

Трибутс је у међувремену умро, али Суриков је имао друге пријатеље у високим војним и политичким круговима. Они су му помогли да добије приступ у строго поверљиве архиве. Одрекавши се планова о мирном пензионерском животу, почео је одмах да ради на откривању последње велике тајне Другог светског рата, у нади да се Европа још може спасти од еколошке катастрофе која би далеко надмашила хаваријe у Чернобиљу.

У журби и тајности

Савезници су 1945. победнички ушли у Немачку. Иако су знали да је Хитлер намеравао да води хемијски рат, изненадио их је и узнемирио обим извршених припрема. Количина бојних отрова које су нашли у окупираној Немачкој – 250.000 тона – била је двоструко већа од оне којом су располагале Велика Британија, Совјетски Савез и Сједињене Државе заједно. Могуће је да ни то нису биле све немачке залихе јер су између 1935. и 1945. нацисти поседовали хемијске материје довољне за производњу 400.000 тона оружја. Широм земље биле су ускладиштене бомбе, артиљеријске и ручне гранате, бурад и мине са табуном, сарином и соманом (три

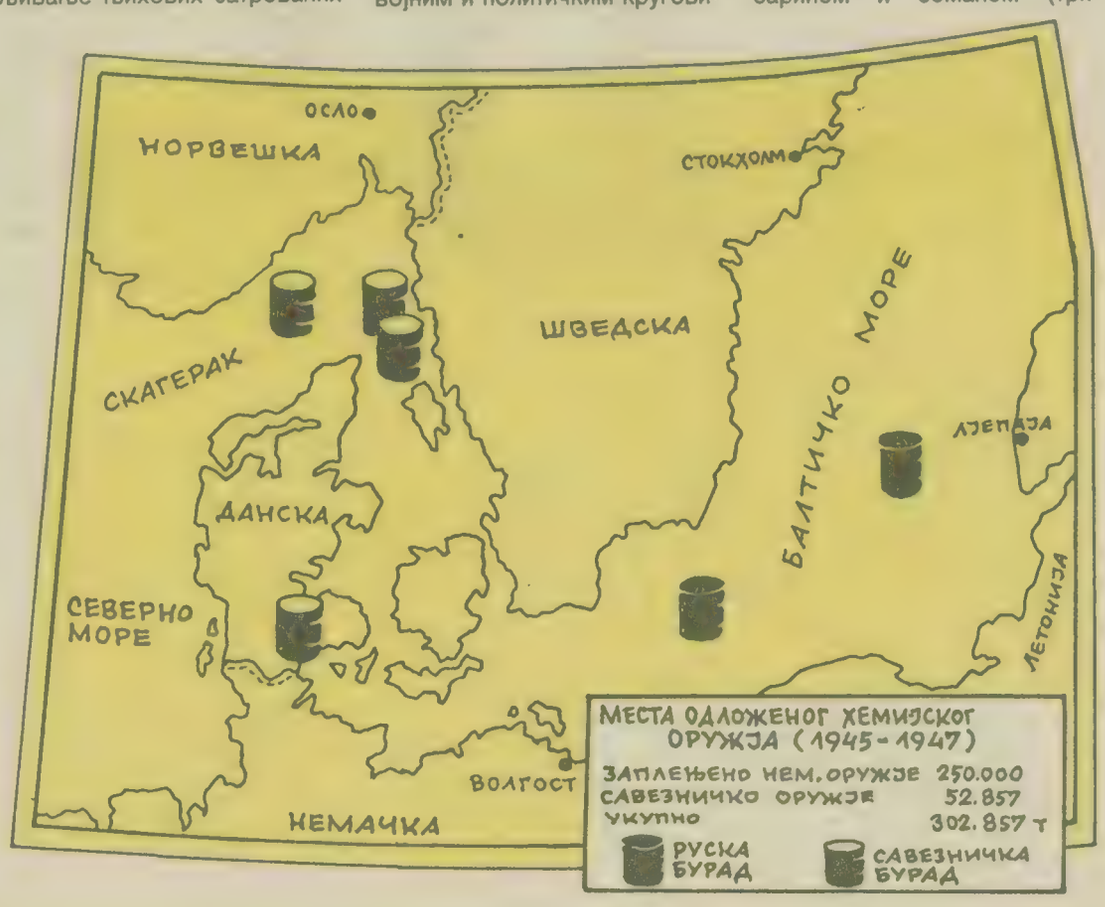

смртоносна нервна отрова пронађена 1944), иперитом, фозгеном, дифозгеном, циклонским гасом, адамситом, цијанидом... Савезници су схватили да су се нашли пред невољом која изискује брзо решење: шта учинити с тим арсеналом смрти?

После хитних саветовања образовали су Комисију за одлагање отпада. Договорено је да свако мора да уклони све залихе оружја које нађе у својој окупационој зони. То је учињено у највећој могућој журби, у великој тајности и, на жалост, с кобном небригом за последице по животну околину. У победничком расположењу нико није схватио да је много теже и скупље безбедно уништити хемијско оружје него произвести га.

До дана данашњег британске и америчке власти нису саопштиле јавности шта се догодило са више од 200.000 тона бојних отрова из њихових окупационих зона. И Совјетски Савез је сву документацију о око 35.000 тона хемијског оружја које је нашао у доскорашњој Источној Немачкој одложио у архиве с назнаком СТРОГО ПОВЕРЉИВО: НИКАДА НЕ ОТВАРАТИ. Али, истраживање генерала Сурикова у ери гласности обелоданило је стравичну причу о поступку совјетских власти и омогућило да се наслути како су Велика Британија и Сједињене Државе решиле одлагање бојних отрова нађених у својим зонама.

Борис Суриков, генерал-мајор Совјетског ратног ваздухопловства

Године 1945. Совјети су имали свој први план: да потопе немачке хемијске залихе у најдубље делове Атлантског океана; одабрано је место 400 километара североисточно од острва Фаро зато што „у том подручју нема много становништва". Данској, којој та острва припадају, ништа није саопштено. Међутим, команданти совјетске флоте одбили су да изврше задатак јер бродови којима су располагали нису одговарали међународним безбедносним стандардима. Затражена је помоћ од Британаца, али ни они нису били у стању да понуде одговарајуће бродове у којима би отрови били превезени и потопљени.

Због тога је Москва одлучила да напусти првобитни план и да потопи отрове у Балтичко море које није много удаљено од привременог складишта у луци Волгаст. Била је то опасна одлука.

Шта је са остатком?

Просечна дубина Балтика мања је од 50 метара, површина му је свега 400.000 квадратних метара а, поред тога, његове воде се веома споро прочишћавају. Не треба заборавити ни чињеницу

ИПЕРИТ

Добио је име по белгијском граду Ипру, зато што је ту први пут употребљен 1917. године. Има карактеристичан мирис горчице, биљке од чијег се семена прави сенф. Изазива чireве на кожи и потпуно тровање организма, а 1004 бурета иперита која се налазе у Балтичком мору довољна су да убију 150 милиона људи, а она су само део отпада који је ту одложен по завршетку Другог светског рата.

Немачки путнички брод МОНТЕ ПАСКАЛ потопљен 1946. године, с теретом од 3.000 тона хемијског оружја, недалеко од луке Скаген

да око Балтичког мора живи 80 милиона људи. Шест земаља има на њему 22 велике луке и индустријске центре, а сви они бацају отпад у море. Тада додуше, није могло да се зна колико ће мирнодопски развој загађивати воду, а и да јесте, притисак да се нађе решење био је тако велики да то не би битно утицало на одлуку.

моћ јер су немачки произвођачи у формуле уградили стабилизаторе – додатке који спречавају разлагање материја.

Узмимо, на пример, иперит, гас који је тежи од воде. Неки научници сматрају да ће се он, кад бурад попусте, раширити по дну у танком слоју и на крају разложити без велике штете. Други, пак, верују

● ТАБУН, САРИН И СОМАН ●

Нервни отрови. Први симптоми тровања су слабљење вида, цурење из носа и стезање у грудима. Смрт од гушења може да наступи за 15 минута.

У другој половини 1945. и током читаве 1946. године совјетски конвоји су превозили хемијско оружје из Источне Немачке до привременог складишта у луци Волгаст, а маја 1947. почело је потапање 35.000 тона прикупљених отрова у Балтичко море. Првих осам бродова понело је 5.000 тона до одабраног места у Балтику: 140 километара западно од летонске луке Љепаје и исто толико на југ од шведског острва Готланда. Ни житељи Љепаје ни шведска влада нису имали појма о томе.

До средине лета било је јасно да се операција одвија сувише споро и нађено је ново место још ближе Волгасту: источно од данског острва Борнхолма. Ту је потопљено преосталих 30.000 тона на површини од само 600 квадратних километара. Ни данска влада није била обавештена.

И савезници су се на сличан начин решили свог и немачког оружја. Потопили су га на неколико места у Балтику, у Северном мору близу Шведске и поред северног врха Данске. Шест места је потврђено – два совјетска и четири британско-америчка – и зна се да је на њих одложено 302.857 тона. Још 120.000 тона британског хемијског оружја лежи на непознатим тачкама Атлантског океана и западног дела Ламанша.

Постоје и непотврђени извештаји о другим подводним депонијама у Белом мору близу северне Русије (могући узрок помора рибе из 1990), у близини Хебрида, у Ирском мору, уз западну обалу Канаде и источну обалу Аустралије.

Отровни још четири века?

Бурад са отровима почивају у мору скоро 50 година и рђа је већ почела да их прогриза. Нико не може поуздано да предвиди последице. Већина хемикалија дуго ће задржати своју смртоносну

да ће се желатинозни грумени гаса лагано прекрити новим оклопима од продуката хидролизе и да ће гас у њима сачувати отровно дејство наредних 400 година.

Сада су позната многа места на која су одложени бојни отрови. Да ли то значи да ће се они вадити из мора и уништавати? Постоје ли безбедни начини да се то учини?

Извесно је да решење неће доћи само од себе. Њиме ће морати озбиљно да се позабаве произвођачи хемијског оружја (Немачка, Британија и Сједињене Државе), као и најугроженије земље (Шведска, Данска, Норвешка, Немачка, Пољска, Финска и балтичке републике Летонија и Естонија). Листа угрожених ће се проширити ако научни прорачуни покажу да ће се отров распростирати далеко изван подручја на која је положен.

Генерал Суриков поручује да треба хитно предузети следеће кораке:

1. Отварање свих архива
2. Непрестано посматрање места где се налази отпад
3. Што скорије уклањање совјетског отпада јер је он најприступачнији и највише угрожава околно становништво
4. Развијање технологија за безбедно уништавање хемикалија
5. Изградњу платформи за уништавање отрова у међународним водама

И закључује: „Деца и унуци оних који су се борили у Другом светском рату немају права да пребацују старијој генерацији што је хемијско оружје одложила у море. То је било једино решење јер није постојала технологија за његово безбедно уништавање. Али, сада се мора нешто учинити. Само удружени напори свих заинтересованих земаља могу спасти Европу од хемијске еколошке катастрофе која јој прети у блиској будућности."

С. М. В.

КАКО ОЈАДИТИ РОТШИЛДЕ

СКУПО ПЛАЋЕНИ РУЧАК

Габријел Жилијен Уврар прославио се, али и обогатио – аферама и мутним пословима

Габријел Жилијен Уврар живео је у смутно време па су му и послови били такви. Ово је прича о томе како је, не и први пут, надмудрио своје вечите ривале

Ко је био Уврар? У Ларусовој енциклопедији пише: „француски финансијер без много скрупула...". Није ли занимљиво да неко доспе у лексикон са оваквим описом? Габријел Жилијен Уврар (1770–1846) живео је у смутно време, па су му и послови били такви, али обртао је толико крупне паре да је финансирао војне подухвате како у време Прве републике тако и у време Царства. Овде ће бити речи о само једној Увраровој генијално-лукавој трансакцији у којој је, не и први пут, „надиграо" своје вечите ривале банкаре Ротшилде о којима је говорио:

„Уосталом, они су само трговци предметима од злата и сребра, а реч је о томе да се њихове полуге у добром стању преместе из њихове касе у нашу..."

Прича се догађала у јулу 1830. године, врелом и бурном тренутку француске историје. На престолу је био краљ Шарл X, нимало омиљен владар из много разлога: закона који су ограничавали слободу штампе, јачали утицај језуита и слично. Ни војничке победе у Шпанији које је Шарл X извојевао нису много помогле, незадовољство је само расло, а криза је достигла врхунац у пролеће 1830. године када је било јасно да ће на предстојећим изборима опозиција однети победу. У Паризу је пукао глас да ће краљ извести државни удар и применити 14. члан Устава који му даје „право да изда све неопходне наредбе у циљу државне безбедности"...

Тајанствени пут у Лондон

Баш у то време Француска је, после два века настојања, заузела Алжир, па је тим поводом у катедрали Нотр-Дам одржана свечана миса захвалница, а париски надбискуп у интервјуу у листу „Монитор" обећао је краљу пуну подршку Девице Марије у

„Банк де Франс" основана је 1800. године, а темеље њеног пословања ударио је Наполеон речима: „Хоћу да банка буде довољно у рукама владе, али не исувише"

Натан Ротшилд, банкар лондонске гране ове чувене породице

његовој борби „против неверника не само у Африци него и код куће".

У таквој ситуацији Савет министара одлучио је 6. јула да је неопходно искористити наведени члан 14. Иако је Шарл веома уверљиво изјавио да се томе неће прибећи, његов кабинет је пуном паром већ састављао „неопходне наредбе".

Треба ли наглашавати да се овакве ствари припремају у најстрожој тајности? И треба ли напомињати да је Уврар био у току иако не само што није био у Савету министара, него није заузимао баш никакву „фотељу". Наравно, био је ово његов тренутак. Знао је да мора да ради брзо, пре него што се наредбе објаве и, још важније, пре него што ико други, а нарочито ривали, можда сазнају за њих. Наредбе ће изазвати велику забринутост и страх у земљи, неизвесност од тога шта ће бити сутра... А то се може дебело уновчити кад неко зна знање као Уврар!

У највећој тајности Уврар је отпутовао у Лондон и отишао право на Берзу. Тамо је распродао све своје деонице и обвезнице на државни дуг, што се до тада увек високо котирало. Али, чим наредбе угледају светлост дана, цена ових папира вртоглаво ће пасти. Тада ће их он поново купити, али за будзашто и зарадити на њиховом расту ко зна колико пута!

Са таквом рачуницом и дебелим контом у џепу Уврар се вратио у Париз задовољно трљајући руке.

Ротшилд је нешто наслутио...

А у Паризу се пронео глас о наредбама којих је било пет: укидање слободе штампе и успостављање цензуре, распуштање Парламента, увођење новог начина избора који је смањивао број посланика и успостављао другачији начин бројања гласова, затим одлагање избора за септембар и, најзад, именовање најекстремнијих десничара на високе положаје. Једни су одбијали да поверују да ће ово краљ потписати, други су већ били забринути, напетост је расла.

Уврар, као и обично, обавештен о свему, отишао је у посету старом знанцу и ривалу барону Витролу да га обавести како ће бити именован за министра финансија. Барон, који то ни сам још није чуо, јетко је одвратио Уврару:

– Ако и буде тако, знајте да ће моја врата за вас увек бити затворена! Јер, нисам заборавио реч опата Луја из 1814. када ми је поручио: „Нико у Француској није довољно моћан да Уврара прима некажњен, чак ни ја"! Али, ако сматрате да ћу ја постати министар, ево вам савета: продајте ваше хартије на берзи пре него што почну да падају...

Можемо замислити како је Уврар на ово слатко и циничко морао да се насмеши јер је то већ било учињено и он је сад само чекао објављивање наредби!

Ипаки, његов потез није прошао неопажено. Пошто је продао тако огромну количину хартија, та ствар није промакла Натану Ротшилду који је одмах упутио провереног човека у Париз, свом брату Хаиму, да испита шта је посреди.

Неуручена порука

Париски Ротшилд одмах се упутио Перонеу, министру унутрашњих послова, а била је недеља 25. јула. Упитао је министра шта мисли о гласовима који круже около, на шта се министар изненадио:

– Па зар тако паметан човек као што сте ви може придати важност гласинама, та само су их злобници понели!

Умирен, Ротшилд је отишао на један дипломатски ручак. Међутим, Талеран, принц, дипломата и циник сазнао је тога истог дана да је краљ потписао и да ће наредбе у понедељак ујутро бити у новинама. Сместа је Ротшилду упутио гласника са поруком:

„Играјте на пад. То треба."

Касно! Порука је остала на банкаревом столу јер он је био изван куће и тек сутрадан прочитао је у новинама наредбе.

Уврар је однео победу: једним потезом зарадио је два милиона, док су Ротшилди, падом вредности деоница изгубили, по сопственим речима седамнаест милиона флорина!

М. К.

Овако је берзанске шпекуланте видео Есташ Лорсе (цртеж из 19. века)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

BOHEMIAN RHAPSODY

Is this the real life
Is this just fantasy
Caught in a landslide
No escape from reality
Open your eyes
Look up to the skies and see
I'm just a poor boy, I need no sympathy
Because I'm easy come, easy go,
A little hight, little low,
Anyway the wind blows, doesn't really matter to me
to me

Mama, just killed a man,
Put a gun against his head
Pulled my trigger, now he's dead
Mama, life had just begun,
But now I've gone and thrown it all away
Mama
Didn't mean to make you cry
If I'm not back again this time tomorrow
Carry on, carry on, as if nothing really matters
Too late, my time has come,
Sends shivers down my spine
Body's aching all the time
Goodbye everybody – I've got to go
Gotta leave you all behind and face the truth
Mama,
I don't want to die,
I sometimes wish I'd never been born at all
I see a little silhouetto of a man,
Scaramouch, scaramouch will you do the Fandango
Thunderbolt and lightning – very very frightening me
Gallileo, Gallileo
Gallileo figaro – Magnifico
But I'm just a poor boy and nobody loves me
He's just a poor boy from a poor family
Spare him his life from this monstrosity
Easy come easy go – will you let me go
Bismillah! No – we will not let you go – let him go –
Bismillah! We will not let you go – let him go
Will not let you go – let me go
Mama mia, mama mia let me go
Beelzebub has a devil put aside for me, for me.
So you think you can stone me and spit in my eye
So you think you can love me and leave me to die
Oh Baby – Can't do this to me baby
Just gotta get out – just gotta get right outta here
Nothing really matters
Anyone can see,
Nothing really matters, notking really matters to me
Anyway the wind blows...

Текст и музика: Фреди Меркјури
Изводе: „Queen"

Својим другим албумом „Бесинцер & Дилинцер" београдска група „Розе позе" наставља започето. После недвосмислено навијачког хита „Дај гол" од пре неколико сезона, поново се обраћају фудбалским навијачима, али само у песми „Шес-најс метара" док је остатак материјала претежно упућен женској публици. Музички су и даље на трагу једноставнијег рокенрола који показује њихову давнашњу љубав према глам року који је обележио почетак седамдесетих година на светској музичкој сцени.

Иако тврде да у својим песмама доказују да су мушкарци слабији пол, ипак им се кроз текстове провлачи нешто од „мачо" размишљања прикривеног иза лика вечитих губитника. Можда баш

ОСЕЋАЈНИ ГУБИТНИЦИ

због тога своју емотивност износе уздржано, завијену у иронију и улични сленг и имају наоко бесмислен назив „Розе позе" који као да указује на њихову потребу да се врате у тинејџерске године сазревања. А тај мотив је одувек био добро погонско гориво за песме.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Понекад се осећам као музичка верзија Црвеног крста"

Џим Кер **(Simply Minds)**

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво Забавниче,
Ко пева песму „Carol", бар мислим да се тако зове?

Бојана из Београда

Ова песма под називом „Oh! Carol" доживела је много обрада а написао је 1959. године Нил Седака и посвећена је тада мало познатој певачици Керол Кинг. Заузврат, она је компоновала песму „Oh! Neil" која је одмах пала у заборав.

Ћао!
Које су албуме објавили „Iron Maiden"?

М. Т.

Група је настала 1976. године и до сада су објавили плоче „Iron Maiden" (1980), „Killers" (1981. пола жива, пола студијска плоча), „The Number Of The Beast" (1982), „Piece Of Find" (1983), „Powerslave" (1984), „Live After Deart" (1985. дупли живи), „Somewhere In Time" (1986), „Seventh Son Of A Seventh Son" (1988), „No Prayer For The Dying" (1990) и ту је соло албум певача Бруса Дикинсона „Tattooed Millionaire" (1990).

Здраво Забавниче,
Обожавам Викторију па те молим да ми напишеш називе њених плоча и занима ме када ће издати нову.

Коста

Викторија је објавила само два албума „Спаваћеш сам" (1988) и „Ја верујем" (1990). О изласку следеће плоче још нема тачних података.

Драги Забавниче,
Које је албуме, и које године, издала најбоља, најоригиналнија и најчуднија група која је икада постојала – „The Doors"?

Мирјана из Новог Београда

Дискографија: „The Doors" (1967, „Strange Days" (1967), „Waiting For The Sun" (1968), „The Soft Parade" (1969), „Morrison Hotel" (1970), „Absolutely Live" (1970, дупли живи), „Doors 13" (1971. компилација), „L. A. Woman" (1971), „Other Voices" (1971), „Wird Scenes Inside The Gold Mine" (1972. дупли компилацијски), „Full Circle" (1972). „Best Of The Doors" (1973). „An Amerrican Prayer – Jim Morrison" (1979. чланови групе су доснимили музику на Морисоново рецитовање сопствене поезије), „The Doors'Greatest Hits" (1980). „Alive She Cried" (1983. концертни снимци за које се дуго сматрало да су изгубљени), „Classics" (1985). „Live At The Hollywood Bowl" (1987. концертни). и „The Doors" (1991, музика из истоименог филма Оливера Стона).

Драги Забавниче,
Молио бих те да објавиш дискографију групе „Midnight Oil" а занима ме и да ли ће албум „Achtung Baby" групе „U2" бити објављен код нас?

Бобан из Ниша

„Midnight Oil" су из Аустралије, настали су 1977. године а деби албум „Head Injuries" објавили су 1979. Следеће године су само за аустралијско тржиште снимили су плочу „Bird Noises", следе „Place Without A Postcard" (1981), „Red Sails In The Sunset" (1982) и „10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1", албум који је изашао 1983. После дуже паузе 1986. објављују „Diesel And Dust" и то је њихова прва плоча која је лиценцно објављена код нас. Последњу плочу „Blue Sky Mining" издали су 1990. године и она је такође објављена код нас.

Што се тиче састава „U2", за сада ниједна наша дискографска кућа нема уговор са њиховим издавачима тако да је појављивање њихове последње плоче код нас неизвесно.

БОЕМСКА РАПСОДИЈА

Уз божју помоћ! Нећемо те пустити – пустите га
Не пуштамо те – пустите ме
Мајко моја, мајко моја, пусти ме
Белзебуб је сачувао ђавола за мене, за мене.
Дакле, ти мислиш да можеш да ме каменујеш и пљунеш ми у лице
Дакле, ти мислиш да можеш да ме волиш и оставиш да умрем
О, драга – Не можеш ми тако нешто урадити, драга,
Само морам да одем – само морам одавде да одем
Ништа није важно,
Свако то види,
Ништа није важно, ништа ми није важно
А ветар ипак дува...
Да ли је то стварни живот
Или само фантазија
Захваћенз одроном
Нема бекства од стварности
Отвори очи
Подигни их према небу и види
Ја сам само сиромашак, не тражим сажаљење
Јер како дођем, тако одем
Понекад добро, понекад лоше,
Како год се ветар окрене, то ми ништа не значи
Мама, управо убих човека,
Уперих му пушку у главу
Повукох обарач, сад је мртав
Мама, живот је управо почео,
Али сада сам отишао и све одбацио
Мама
Нисам желео да те расплачем
Ако се сутра у исто време не вратим,
Настави, настави, као да ништа није битно
Прекасно, моје време је дошло,
Изазива трнце низ кичму
Тело ме све време боли
Због свима – морам ићи
Морам вас све оставити и суочити се са истином
Мама,
Не желим да умрем,
Понекад пожелим да се нисам родио уопште
Видим малу силуету човека,
Скарамуш, скарамуш хоћеш ли заиграти Фанданго
Муње и громови – јако, јако ме плаше
Галилеју, Галилеју,
Галилеју фигаро – Мањифико
Али ја сам само сиромашак и нико ме не воли
Он је само сиромашак из сиромашне породице
Поштедите му живот, сачувајте га од тог ужаса
Како дошло, тако отишло – хоћете ли ме пустити
Уз божју помоћ! Не – нећемо те пустити – пустите га

Машине које падају на теме или...

ОБОЖАВАНЕ

Међу америчким фармерима наступила је права помама за старим тракторима. Ови олдтајмери са поља снова већ достижу цену и до 20.000 долара

Овакве челичне точкове, као на моделу „оливер 70" из 1937. године имали су сви трактори тог времена

„Вотерлу бој" данас достиже цену и до 20.000 долара

У округу Арандел у америчкој држави Мериленд прошле године у августу окупило се преко 2.000 људи. Сви су узбуђено пратили трку педесетак возила. Важније од победе било је да се стигне до циља. Ништа чудно ако се зна да се радило о надметању власника трактора – олдтајмера.

То је само једна од бројних трка трактора које се приређују широм Америке. „Изгледа да ће те божанствене бештије поново јездити пољима снова." Тако бар мисли Џон Дир, поносни власник 700 старих трактора.

„Форд" против „фордсона"

Претходницу трактора на парни погон најавио је челични плуг на пару који се појавио на фармама 1837. године. Мана трактора са „оцаком" била је у томе што су фармери стално морали да додају угаљ или дрва да би машина уопште радила, а од варница које су летеле на све стране често је долазило до пожара. И поред свих мана, до самог краја 19. и почетка 20. века око 30 фирми већ је производило преко 5.000 трактора годишње. Ипак, било је очигледно да трактор треба усавршити.

Два студента са Универзитета у Висконсину нашла су решење. Чарлс Харт и Чарлс Пар су 1901. године, после четворогодишњег испитивања, конструисали први трактор бензинац. Дотадашње машине на парни погон отишле су у пензију.

Изум тандема Харт – Пар изазвао је праву пометњу на тржишту. Одједном су многи видели будућност, и лепе паре, у тракторима који ће фармерима олакшати живот. Почело је са претеривањем и производило се свашта.

Тако је, на пример, једна компанија из Минеаполиса упослила потпуног анонимуса Пола Форда само зато што је носио презиме Хенрија Форда, већ увелико прослављеног у свету аутомобилизма. Трактор марке „форд", са два огромна челична точка спреда и једним позади, личио је на инвалидска колица која се крећу уназад и, отприлике, тако „наопачке" је и радио.

Хаосу међу произвођачима трактора требало је стати на пут. У Небраски је 1909. донет закон по коме је сваком трактору, пре него што почне да се производи, морао да се испита квалитет. Од 103 пријављене машине само 39 је положило испит.

Први званично оверен трактор, који је као гориво користио керозин, био је „вотерлу бој". Без обзира што му је за то време цена била доста висока, између 700 и 900 долара, статистика бележи да је 1917. преко 5.000 америчких фармера већ имало „вотерлу боја" или неку другу марку трактора.

У трку са многобројним произвођачима морао је да се укључи и Хенри Форд, онај прави. Још као дечак обожавао је та „челична чудовишта која су јела земљу". С обзиром да му је онај малтене неупотребљиви „форд" одузео право на име, 1917. Хенри Форд избацује на тржиште „фордсон".

Као и с аутомобилима, Форд је и с тракторима постигао велики успех. „Фордсон" је, пре свега, био знатно јевтинији од осталих (395 долара), а већ разрађена мрежа Фордових продавница и сервиса широм Сједињених Америчких Држава обезбеђивала је лакшу куповину, а касније поправке и замену делова.

Иако је „фордсон" имаоману да се, из чистог мира, окрене уназад, и падне на теме, ипак је био најтраженији. До 1920. већ се продавало 160.000 Фордових трактора годишње, а од 1923. до 1925. „фордсон" је на тржишту пролазио боље него трактори свих осталих произвођача заједно.

Фармерска „формула 1"

И „фордсон" и све остале машине имале су велики недостатак. Точкови су им били тако постављени да трактор није могао да зађе међу бразде на пољима. Тек је „фармол", који се појавио 1924, отклонио овуману и означио нову еру у обрађивању земље.

Статистика даље бележи да је до 1932. више од милион америчких фармера поседовало трактор, али они нису надмашили број коња на фармама све до 1955. године. Очигледно је да су се сељаци тешко одрицали својих четвороножних помагача.

И, коначно, тридесетих година овог века, трактор доживљава последњу значајну измену. Уместо челичних, добија гумене точкове. Као и на све претходне новине, фар-

С НАОПАКЕ СТРАНЕ ПЛАТНА

И највећи сликари само су људи, што ће рећи да није тешко разумети како их је, с времена на време, гушила тешка завист. С времена на време неки су се одлучивали на драстичне мере против недужних [illegible]. По [illegible] сирасет изузетака:

Само се по себи разуме да је Микеланђело Буонароти навукао на себе завист поприличног броја уметника од којих се неки нису заустављали на злобним мислима, Леп пример за ово је Микеланђелов нос који изразиту спљоштеност дугује љубомори извесног, за нас неважног и анонимног, уметника, односно мању којим је овај недужном Буонаротију смрскао носну кост. У ствари, један Микеланђело се читавог живота носио са туђом љубомором. Тако је, рецимо, чак и велики архитекта и сликар Донато д'Анђело Браманте добијао тешке нападе жучи сваки пут кад се помене Буонаротијево име. Речену завист ништа није могло да ублажи, па чак ни чињеница да је Браманте уживао огроман углед и поштовање о чему, између осталог, сведочи и чињеница да је баш он дао пројекат за реконструкцију цркве Св. Петра у Риму и извео главни део радова.

КРНТИЈЕ

Гумени точкови, као на овом моделу „Форд-фергусон" из 1939. били су и последња велика промена у тракторској „еволуцији"

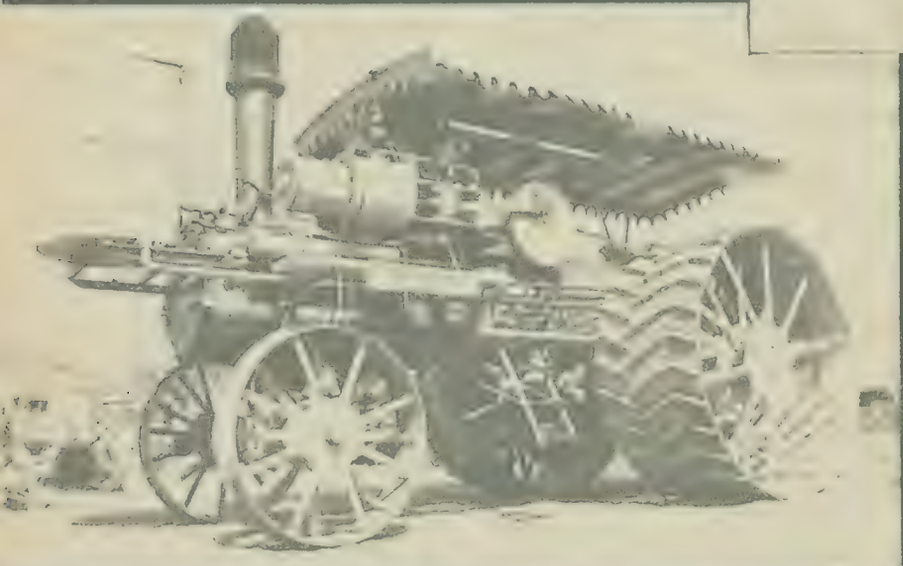

Можете ли да замислите да су и овакви трактори на парни погон некад били чудо технике?

Вршилица на парни погон из 1907. једина је сачувана од седам колико их је укупно произведено

мери су се и на ову тешко привикавали. Забележено је да су тракторе постављали на подлоге од сламе плашећи се да точкови од гуме не попусте од тежине машине.

Да би фармере уверила у сигурност свог производа, фабрика точкова и гума „Фајерстоун Кампани" позвала је 1934. познатог аутомобилског аса Барнија Олфилда који је пред масом радозналаца провозао трактор брзином од близу 100 километара на сат. Сматра се да је то рекорд који ниједан тракториста касније није поновио.

Трактори су се и даље усавршавали, али више готово да није било неких значајнијих промена. Драж ових машина и јесте у њиховој (релативној) једноставности. Јер, како каже Џон Дир, „та машина не изазива страхопоштовање као, рецимо, неки савремени аутомобил. Нема ту никаквих компјутера, црних кутија ни високе технологије недостижне уму обичног човека".

Да ли је то разлог, или је у питању носталгија за старим добрим временима, тек многобројни стари трактори, уместо да таворе у старом гвожђу, поново се шепуре на фармама.

В. С.

О ПАКОСТИМА И ПОДМЕТАЊИМА

У сваком случају, док је Микеланђело радио, Донато је цептео, а с времена на време предузимао и сасвим конкретне мере. Тако је једном приликом успео да папу Јулија II убеди како је гробница коју је за овога градио Микеланђело рђав предзнак, ако не и директно призивање зле коби. (Један број нас би с овим становиштем могао да се сложи: на крају крајева, куд ћеш веће несреће од смрти?!). Прописно испрепадан, папа Јулије је одустао од подизања сопствене гробнице и на лицу места отпустио Микеланђела – без икакве новчане надокнаде. Е сад, као што пословица каже, »Ко другоме јаму копа, сам у њу упадне« или, у слободном препеву, завист често уме да се одбије завидљивцу о главу. Углавном, следећа пакост коју је Браманте смислио одбила му се о главу таквом жестином да га је, мора бити, до краја живота морила тешка главобоља. Када је, наиме, Јулије II одлучио да преуреди Сикстинску капелу, Донато је ликујући предложио светом оцу да посао повери Микеланђелу уверен да ће овај, будући да се првенствено бавио вајарством, опасно да забрља и тако коначно, једном засвагда, сам себи уништи каријеру... Остало је историја, што би се рекло. (За оне који историју нешто слабије познају, девет призора из Старог завета којима је Микеланђело осликао Сикстинску капелу, а нарочито Страшни суд, сматрају се ремек-делима светског сликарства).

Цртеж: Растко Ћирић

БИГ ФУТ НА ФИЛМУ

Нађено је безброј отисака његових стопала, многи људи тврде да су га видели по шумовитим висоравнима северозападне Америке, али је само један успео да га сними камером и прикаже на телевизији

Када је чуло рзање коња, огромно створење је устало с гомиле оборених стабала крај реке, окренуло се и с друге стране воде угледало како му се приближавају два коњаника. Коњи, преплашени изненадном појавом или, можда, мирисом, нагло су стали и почели да узмичу. Један коњаник, онај ближи, склизнуо је из седла и нашао се на земљи.

Тада се, изгледа, уплашило и огромно длакаво створење и у великим скоковима преко пешчане обале пожурило у правцу шуме. Човек збачен с коња потрчао је за њим држећи у рукама камеру од 16 милиметара.

То је било лично Роџер Патерсон, бивши професионални родео-каубој, у слободном времену проналазач и већ дуго трагач за Биг Футом (Big Foot), у преводу Великим Стопалом, уопштеним именом датим људској или животињској врсти чији су припадници остављали крупне трагове стопала, једини опипљив знак да уопште постоје.

У Сједињеним Америчким Државама ти трагови углавном су налажени по шумовитим тешко приступачним областима северозапада и око границе с Канадом. Амерички дивљи човек тамо се назива Сасквоч према имену које му је ко зна када дало племе Салиш из Британске Колумбије. Роџер Патерсон је годинама трагао за њим и слепо веровао у његово постојање.

Уторак 20. октобра 1967, око 13.15 ч, Патерсон и његов пријатељ Боб Гимлин, с којим је већ недељу дана крстарио шумовитим висоравнима Калифорније у близини границе с државом Орегон, јахали су у правцу севера дуж Блаф Крика, плитке речице дубоке тридесетак сантиметара. Ту су, чим су прешли гомилу оборених стабала која им је скривала видик, угледали оног за ким су толико година трагали.

Патерсон је, трчећи, снимао док му је објектив камере поскакивао. У тренутку када се створење, а Патерсон је био убеђен да је то Биг Фут, односно Сасквоч, хитајући према шуми поново окренуло, Патерсон је клекнуо, ухватио га целог у кадар и снимио из релативне близине.

Али, баш тада, са ужасом је видео да нема више филма. У оној брзини и узбуђењу није се ни сетио да је котур при крају јер је, у нади да ће направити документарац о пребивалишту Сасквоча за неку телевизијску кућу, снимао пределе кроз које су пролазили.

Боб Гимлин га је све време покривао запетом пушком, али није окинуо мада би и мртав Сасквоч био више него веродостојан доказ да такав дивљи човек постоји. Њему и Патерсону преостало је још само да направе гипсане калупе отисака стопала у песку дубоких око два и по, дугачких тридесет шест и широких десет сантиметара. Измерили су и дужину корака Биг Фута која је износила добар метар.

Оно што је Патерсон снимио на свега седам метара филма, нешто више од једног минута гледања, јединствено је у историји трагања за свим врстама дивљег човека укључујући и чувеног Јетија.

Почетак, снимљен у трзају, прилично је неразговетан. Затим се указује снажна фигура широких рамена и опуштених груди, по свој прилици женка. Тело је обрасло црноцрвенкастим крзном, осим дела лица и дланова. Глава увучена у рамена као да нема врата, чело испупчено, облик и изглед лобање као код гориле.

Створење се у скоковима, али веома лако и складно, удаљавало од објектива камере машући дугачким рукама. Касније испитивање филма показало је да је тежина тела падала наизменично на једну па на другу снажну ногу благо савијених колена као у смучара док код човека тежина тела увек пада на затегнуту ногу.

Овај филм приказан је на телевизији пред више од ми-

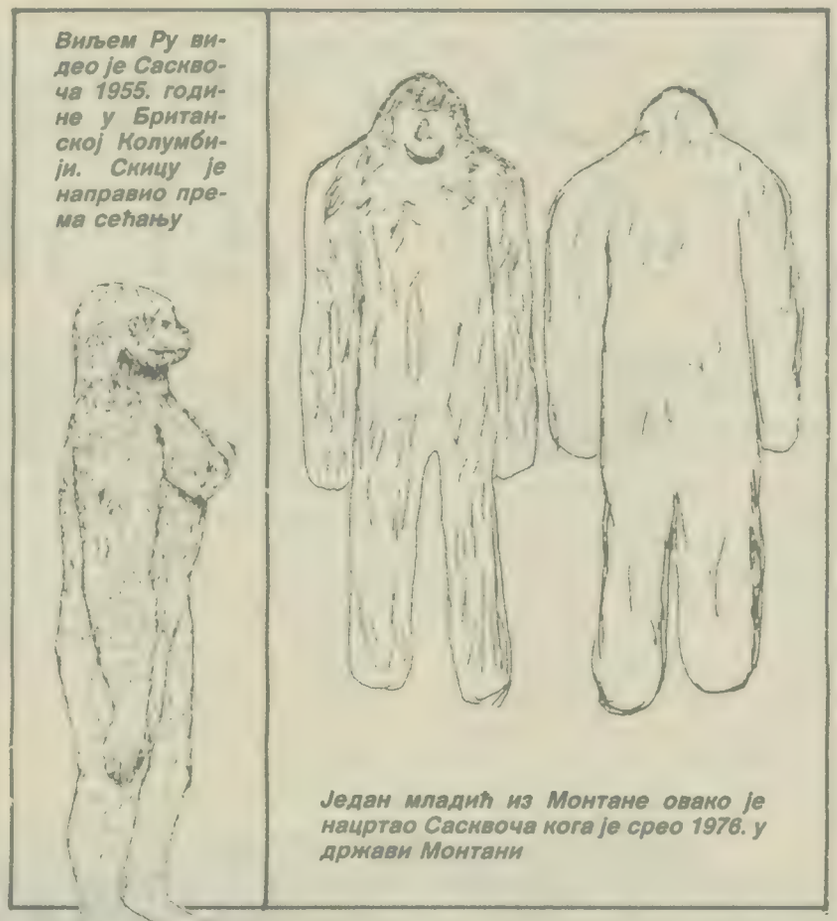

Виљем Ру видео је Сасквоча 1955. године у Британској Колумбији. Скицу је направио према сећању

Један младић из Монтане овако је нацртао Сасквоча кога је срео 1978. у држави Монтани

лион гледалаца и изазвао је велико узбуђење и различите реакције. Јављали су се људи који су тврдили да су и они видели Сасквоча и описивали где, када и како. Многи су се спремали да организују трагање за њим.

Што се научника тиче, већина филму није придала никакав значај сматрајући га спретном преваром. Неки су га, ипак, гледали безброј пута, анализирали и оценили да није ни фалсификат ни трик.

Енглез Доналд Грив, научник чија је специјалност биомеханика, озбиљно је проучавао Патерсонов филм и закључио: ако је филм снимљен брзином од 24 фотограма у секунди, фигура на њему могла би бити човек камуфлиран у Сасквоча и реч је о превари. Али, сваки трик је искључен уколико је снимано брзином од 16 до 18 фотограма у секунди јер у том случају ниједно нормално људско биће не може да прође као нешто друго, то јест, снимак није фалсификат.

На жалост, Патерсон није умео да каже којом брзином је снимао. У журби о томе уопште није размишљао, а можда се брзина и променила док је падао с коња или из бисага извлачио камеру.

Совјетски стручњаци, који су касније анализирали Патерсонов филм у Москви, пронашли су нов начин за одређивање брзине снимања. Како је Патерсон појурио за Сасквочем са активираном камером, на филму су регистровани Патерсонови скокови при сваком кораку, односно ритам његовог кретања.

Значи: ако је филм снимљен брзином од 24 фотограма у секунди, Патерсон је морао да начини шест корака у секунди што би било далеко брже од рекорда светског првака у спринту. Према томе, проценили су Руси, филм је могао бити снимљен само брзином од 16 фотограма у секунди па је, према томе, савршено веродостојан.

Роџер Патерсон је умро 1972. а расправе око снимљеног Сасквоча нису престале. Рене Даинден је филм однео на експертизу у студио Волт Дизни најбољим светским стручњацима за филмске трикове. Ако је Патерсонов филм фалсификат, рекли су тамо, онда су они према њему обични аматери јер такву савршену превару не би умели да сниме.

Ово створење сусрео је један учитељ из државе Орегона 1971. године

Део филма који је снимио Роџер Патерсон 1976. године. Милионско гледалиште испред малих екрана примило га је различито

Ово је најспектакуларнији кадар Патерсоновог филма снимљен са удаљености од око 39 метара у тренутку када се Сасквоч, бежећи према шуми, окренуо према објективу

А ово необично биће видео је Џек Кокрен у Орегону 1974.

Данас многи сматрају да је Патерсонов филм једини прави доказ да се нека џиновска раса антропоидних чудовишта врзма по дивљим, скровитим и недовољно испитаним кутовима наше планете.

Бојана Дожић

Уређује
др Зоран Живковић

Вилијам Ф. Нолан

СВЕТОВИ МОНТИЈА ВИЛСОНА

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Чинило се да је свет исти, али он то није био. С датумом је све било у реду: јун, 1990. И Чикаго је изгледао као Чикаго, али нешто с њим није било у реду.

Налазио сам се у бару на Мичигену и испијао „блади мери", када сам почео да сумњам да сам премештен.

Бармен је говорио о Месечевој бази коју смо подигли и о томе како неће проћи много времена пре но што почнемо да шаљемо људе на Марс. Обичан разговор. Али он тада рече: „Баш штета што су Армстронг и Олдрин настрадали на тај начин на Месецу. Требало је да успеју."

Па, то није било тачно... јер Аполо 11 јесте успео. Цео пут прошао је у реду. До ђавола, чак сам разговарао са Армстронгом на Флориди шест месеци после мисије; и ја учествујем у тој свемирској игри као један мали завртањ у Наси. Између осталих ствари, правим и мале завртње који се уграђују у ноге Месечевог модула.

И тако, био сам запањен оним што је овај човек говорио, али нисам почео да се расправљам с њим. Нисам неки емотиван тип; у свемирским истраживањима јача осећајност није пожељна.

У Чикагу постоји неколико мањих паркова. Један од њих посвећен је почетком седамдесетих година тројици момака са Месеца: парк Аполо. Узео сам такси да погледам споменик.

У мом свету, изнад плоче посвећене човековом првом путовању на Месец стоје Армстронг, Олдрин и Колинс изливени у бронзи. У овом свету, на том месту била су постављена нека три друга момка.

Премештен сам.

Ја сам човек без предрасуда. Одувек сам био спреман да прихватим чињеницу да паралелни светови постоје у нашој васиони, али никада нисам лично искусио помак из једног у други. Желео сам да будем сигуран, па сам неке ствари проверио.

Пронашао сам да је Роберт Кенеди постао председник после Џонсона. Сирханов метак је промашио. Калифорнију јесте погодио земљотрес због кога су сви били силно забринути 1968. Изгубили су Лос Анђелес и већи део Сан Франциска. Вијетнам је био напуштен када је Кенеди наредио опште повлачење у пролеће 1969. Било је ту још таквих ствари.

Ви већ схватате зашто сам поверовао.

Сабласни део је наступио када сам почео да размишљам о себи... оном другом ја, оном ја у овом свету. Да ли још станујем у Шорхерсту, у Ривер Форесту? И да ли сам још ожењен?

На оба питања одговор је да. Имена су се налазила на сандучету: господин и госпођа Монтгомери К. Вилсон.

Али, шта сам могао да предузмем у вези с тим? Нисам могао тек тако да се попнем и представим себе самоме себи.

Да бих живео у овоме свету, било ми је потребно ново име и ново лице, али за то је био потребан новац. А ја сам у новчанику имао свега двадесет долара. Морађу да кривотворим неке чекове као Монти Вилсон. Морађу да ризикујем.

Сматрам, одиста, да би све испало добро да ме није копкала та несрећа на Месецу и да нисам отишао да се о њој обавестим у библиотеци. Тада сам сазнао истину која ме је погодила: једна нога на лунарном модулу се сломила и то је био прави узрок пада. Један завртањ није издржао притисак.

Један од мојих.

Не, Монтгомери К. Вилсон није био окривљен. Хладно је изјавио пред новинарима да је угао судара са стењем био толики да би пукао било који завртањ; чак је и Наса подржала његов исказ.

Али, ја сам знао да је лагао. Ниједан мој завртањ не би се сломио ни под каквим условима. Што је значило, јасно и једноставно, да је овдашњи Монти Вилсон лоше обављао свој посао.

Био сам убица. Убио сам Нила Армстронга и База Олдрина.

Ова чињеница је бар решила мој проблем шта ћу радити и ко ћу бити у овом свету: бићу ја.

Но, као прво, разуме се, морао сам да се отарасим оног другог ја.

То уопште није било тешко. Пратио сам себе док сам напуштао стан, две вечери узастопце. А онда, треће вечери, употребио сам нож и закопао тело. Нисам осећао кривицу јер сам знао да сам казнио човека који иначе никада не би био кажњен. Био је то мој дуг друштву.

Ствари су глатко наставиле да се развијају. Без по муке уклопио сам се у нови свет, а ни моја жена није ништа посумњала.

Сада, док ово пишем, једина је невоља што ме неки човек прати већ неколико вечери.

Разуме се да знам ко је он.

Монти Вилсон.

И сигуран сам да намерава да ме убије.

Добитници награда великог ликовног и литерарног конкурса за основце „Мост који нас спаја"

ПОБЕДИЛИ АНА И МИЛАН

На ликовни и литерарни наградни конкурс који су „Политикин Забавник", „Drina River Bridge Corporation" и РТВ „Политика" организовали за ученике осмогодишњих школа стигло је близу 20.000 радова, па је жири имао изузетно тежак задатак да сваки пажљиво прочита и прегледа. Имена добитника објављујемо зато с малим закашњењем

Тачно 9.509 ликовних и 9.067 литерарних радова стигло је на адресу „Политикиног Забавника" за конкурс „Мост који нас спаја".

Нимало лак посао за жири да одабере најбоље. Ликовне радове прегледали су академски сликар Циле Маринковић, мр Снежана Вујовић и Растко Ћирић, а литерарне су прочитали наши познати писци Драган Лукић, Владимир Стојшин и Петар Пајић.

За ликовне радове награде су добили следећи ученици, професори и школе:

1. награда од 1.000 USD припала је АНИ ПЕТРОВИЋ, ученици V_4 разреда ОШ „Моша Пијаде", из Ниша. Она је, уједно, за своју школу освојила и награду коју додељује фирма MOST – компјутер „most" (286/16 MHz), вредан 1500 DM.

2. награда од 500 USD додељена је ДРАГАНИ РАДОЈЕВ, ученици V_5 разреда ОШ „Вељко Дугошевић" из Руме.

3. награда од 300 USD припала је ЊЕВЕНИ МИЛОСАВЉЕВИЋ, ученици V_1 разреда ОШ „Драгиша Луковић Шпанац" из Белошевца.

НАГРАДУ ОД 300 USD за највећи број квалитетних ликовних радова ученика жири је доделио РАЈНИ БОГДАНОВИЋ, наставнику ОШ „Драгиша Луковић Шпанац" из Белошевца.

ТЕЛЕВИЗОР за програм у боји и ВИДЕО РИКОРДЕР за највећи број ликовних радова припао је ОШ „ВУК КАРАЏИЋ" из Врања.

За литерарне радове награде су добили следећи ученици, професори и школе:

1. награда од 1.000 USD припала је МИЛАНУ ШАРЕНЦУ, ученику VI_8 разреда ОШ „Радоје Домановић" из Крагујевца. Он је за своју школу освојио и награду коју додељује фирма MOST – компјутер „мост" (286/16 MHz) вредан 1500 DM.

2. награду од 500 USD добио је ИВАН БУРИЋ, ученик II разреда ОШ „Мирко Филиповић" из Бијељине.

3. награду од 300 USD добила је ЈЕЛЕНА СРЕДОЈЕВИЋ, ученица VII_1 разреда ОШ „Мика Митровић" из Богатића.

● **НАГРАДУ од 300 USD** за највећи број квалитетних литерарних радова ученика жири је доделио наставнику ОШ „Вук Караџић" из Кладова ЖИВАДИНКИ ДРАГИШИЋ.

● **ТЕЛЕВИЗОР за програм у боји и ВИДЕО РИКОРДЕР** за највећи број литерарних радова припао је ОШ „Жикица Јовановић Шпанац" из Ваљева.

● БИБЛИОТЕКУ у вредности 120.000 динара добила је ОШ „Вук Караџић" из Кладова. Ученици ове школе су, по оцени жирија, послали највећи број литерарних радова који су ушли у ужи избор за награде.

● Комбинат СПОРТ доделио је, за учешће на конкурсу, по комплет од 15 дресова и гаћица и по једну фудбалску и рукометну лопту двема школама чији ученици и професори нису освојили ниједну награду. Те две школе извучене су жребом:

1. ОШ „НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ", Доња Ливадица.
2. ОШ „СВЕТИ САВА", Граце.

У следећем броју објављујемо образложење жирија и награђене радове ученика.

ЕНИГМАТИКА

Припремају М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Француска глумица са слике, 2. Јунак романа Ивана Гончарова – Тата, **3.** Лице у пратњи – Тропски папагаји, **4.** Људи из Чачка – Рано воће и поврће, **5.** Владари у емиратима – Делови тениске игре, **6.** Лична заменица – Помоћни католички свештеник, **7.** Приклањање, **8.** Атлетски клуб (скр.) – Енглески племић, **9.** Обавештења, **10.** Ознака за исток – Појас копна уз воду, **11.** Леп човек, **12.** Омотати, **13.** Ознака за метар – Неуниформисана особа.

УСПРАВНО: 1. Металне споне – Тумор папиле језика, **2.** Абрахам – Холивудска филмска компанија – Економски биро (скр.), **3.** Терорисати – Самртна агонија, **4.** Ротарска удружења, **5.** Група органских хемијских једињења – Седми падеж, **6.** Латинска негација – Корелативни појмови, **7.** Први парни број – Француска књижевница, Жорж – Индиго биљка из које се добија анилин, **8.** Ознака за електрон – Кровна опека, **9.** Симбол нобелијума – Богиња освете из грчког мита, **10.** Етил-алкохол, **11.** Кувана јела од поврћа, **12.** Златник, дукат.

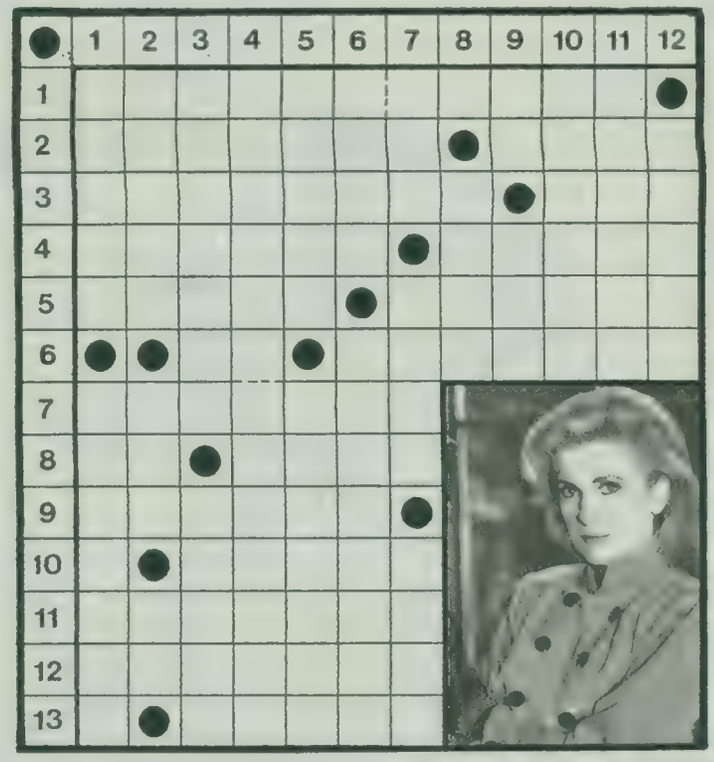

ЗА ОШТРО ОКО

Покушајте да од ових девет цртежа откријете два потпуно иста.

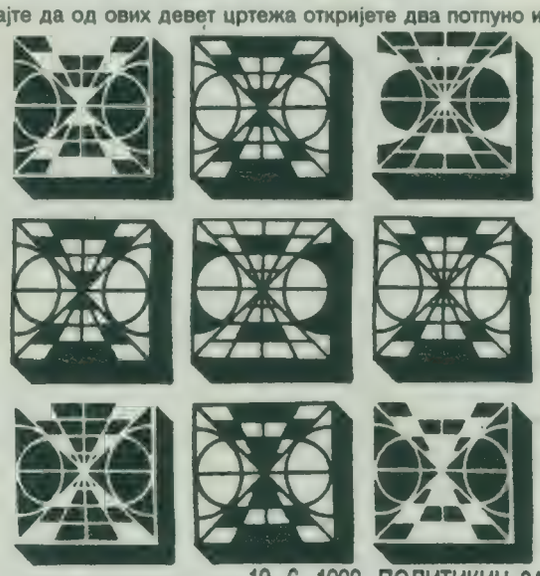

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Треба само окренути број 18 на телефону и припадници зоо бригаде одмах ће дојурити

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА:

ветеринар ватрогасац

КАПЕТАНЕ, ПОБЕГАО КИНГ-КОНГ!

Ветеринарско-ватрогасној станици у Мецу звони телефон. Позив необичан бар колико и сам назив службе:

– Хало! Хало! Брзо дођите. Овде је један мајмун. Врло велики. Нико му не може ништа.

Мада су ватрогасци-ветеринари навикли на свакојаке позиве, ово ипак није нешто што се доживљава сваког дана. Брзо стављају кациге, као сви прави ватрогасци, седају у лендровер, онај исти којим су се прославили спасавајући затрпане за време последњег земљотреса у Ирану, и јуре према периферији града. За десетак минута већ су на лицу места. Заиста, не ради се о кућном мајмунчету већ о крупној звери тешкој тридесетак килограма, орангутану који је, узнемирен гомилом скакао на врху бандере. Прави мали Кинг-Конг, а тако се управо и звао.

Не пуцајте!

Шеф полицијске станице VI кварта, који је пре „летећих ветеринара" покушао да реши случај, управо је одустао да шаље „у јуриш" своје људе на звер која је бесно кезила зубе, а није хтео да ризикује ни вредан примерак мајмуна који је побегао из зоолошког врта у Амневилу, једног од најуређенијих у читавој Француској и, бежећи од села до села, ко зна како успео

Петогодишња Мари Кадерон нађена је дубоко у једној пећини уз помоћ службе ветеринара ватрогасаца и њеног старог пса Пјумија од кога се од тада не одваја

Капетан приватно држи и два коња јер су му жена и кћерка џокеји, а има и пар ротвајлера од којих му је мужјак Дорши, због свог изванредног њуха, незаменљив помагач у трагању за изгубљеним особама

Стручно телефонско упутство у одсудном тренутку и млада мачка Кети, којој је ово било прво ноћење, уз помоћ свог власника донела је на свет четири крупна мачета

да дође до главног града мозелског округа. Покушао је са „убеђивањем", полицајци су мамили животињу на бомбоне, али узалуд. Мајмун уопште није реаговао. Гужва га је само узнемирила.

Капетану Жану Леграну, вођи зоо бригаде, био је довољан један једини поглед, па да „сними ситуацију". Најпре је мало удаљио гомилу радозналаца, а онда су његови људи набацили на дугачку мотку грозд банана и понудили га Кинг-Конгу. Али, он је био више него опрезан. Сишао је нешто ниже строго пазећи да не пређе ону критичну линију и нађе се у опасности да буде ухваћен.

Ватрогасци капетана Легрена добили су наредбу: пушке за испаљивање с дозираном стрелицом на врху већ су држали на готовс. Средство за успављивање одредио је Легран јер оно мора тачно да одговара врсти животиње и њеној тежини. Грешка у процени и у Амневил би могао бити враћен само леш Кинг-Конга. (При том је занимљиво да што је животиња већа, то је потребна мања доза у сразмери с њеном тежином: средство за два осредња пса успешно успава крупног лава, петоструко тежег.)

– Не пуцајте, капетане. Убиће се кад падне са те висине! – давали су савете окупљени грађани, баш као кад је из београдског зоо врта пре неколико година побегао чувени Сами и сатима остао на крову једне гараже у Душановој улици. – Боље ви да се попнете! И он је жива душа!

– Не брините – смирује их капетан. – То вам се само чини. Мајмуни су као од гуме. – Међутим, капетан Легран и није у себи био баш тако сигуран јер – не ради с мајмунима сваког дана.

Куцнуо је одлучујући час. Стрелица погађа циљ, животиња се заноси, покушава да се ухвати за бандеру и на крају скотрљава на земљу. Стављају је у кавез у коме ће се сутрадан ујутру пробудити у свом „завичају", у Амневилу где је чувар грешком оставио врата од кавеза отворена, а Кинг-Конг, на своју несрећу, изашао на слободу, залутао и доживео силна узбуђења и непријатности...

Кад Кети не може да се породи

Искуство је и овог пута победило. Нема узалуд Жан Легран чланску карту бр. 4 међу свим ветеринарима-ватрогасцима... Колико је пута до сада учествовао у најнеобичнијим подухватима одазивајући се на позиве свих врста: избезумљена крава на ауто-путу, лисица за коју се сумња да је бесна, папагај ара заглављен у олуку...

Очигледно, ветеринари-ватрогасци не гасе никакве пожаре како би се по имену у првих мах могло помислити, тако названи јер се ангажују у најхитнијим случајевима, кад год су угрожене животиње или кад оне угрожавају човека. Ова служба основана је пре 3-4 године одлуком Министарства здравља Француске (заједно кад и лекари-ватрогасци и апотекари-ватрогасци, такође за ургентне случајеве), броји 120 добровољаца који 24 сата дневно дежурају и све то раде стручно и потпуно бесплатно. То је за сада једина оваква служба у свету!

Као и његови другови и Жан Легран је добровољац, спреман да и на најмању узбуну напусти своју ординацију и притекне у помоћ. А посао му је заиста разнолик. Ветеринари-ватрогасци дају разне „техничке" савете телефоном, затим практична упутства типа „како да сам породим своју Кети кад она не може сама", али, кад затреба, раде и на терену. То ни издалека није све. Они такође помажу дресерима паса у оним изузетно деликатним случајевима кад, на пример, треба наћи убицу у бекству или душевно поремећену особу, при чему се може десити да пас буде рањен. Ургентни ветеринари такође прате загађеност река што може бити и те каква опасност за животиње, а један број спреман је да сваког часа крене на други крај планете ако затреба, као што су учествовали у спасавању затрпаних у Јерменији, Мексику, Ирану. Наравно, са својим надалеко чувеним псима спасиоцима.

Двогодишњи дечак сам у шуми

У близини Меца, у Кројцвалду, налази се главни центар за обуку паса спасилаца у који долазе дресери из свих крајева Европе. У њему ради пет савршено увежбаних екипа које су Француској донеле светски углед. Ту се пролази не само основна обука, већ и допунски часови које држи Жан Легран о понашању са псима уопште, о исхрани, одржавању паса у посебним условима.

– Џогирамо сатима заједно са њима, тренирамо по великој зими и у најсуровијим условима јер морамо да стигнемо свуда, заједно са псом који често ризикује и свој живот да би спасао људски.

Можда се за сваког ветеринара-ватрогасца не може рећи да је луд за својим послом – неке је именовала општина по потреби – али Жан је један од оних загрижених, каквих има међу свим ватрогасцима света, који не би могли да замисле свој живот а да не раде управо ово што раде. Цео дан и ноћ у новембру 1989. трагао је за двогодишњим Николом, сином једног возача цистерне, да би га најзад живог и здравог нашао у шуми како испод једног дрвета слатко спава склупчан крај свог пса. Старији брат и сестра заиграли су се, малишан је неопажено нестао према шуми, залутао и... Цела авантура се завршила а да Никола није добио чак ни кијавицу. Успео је да спасе и петогодишњу Марију која је ушла у пећину и залутала, а 24. децембра 1990. са својим псом у задњем тренутку нашао је старог господина Шлихтера који је одлучио да прекрати себи живот за Божић...

В. Милићевић

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Кмет судија, кмет сељак

Како то да су некада у нашим крајевима кметови били нека власт, а у другима су сељаци или подређени слој становништва?

Д. ШТИЉЕГОВИЋ
Тузла

Тачно је да некад није било исто бити кмет у Босни и кмет у Србији и Црној Гори. За владавине Милоша Обреновића свака нахија је имала по три кмета (сеоски, кнежински и нахијски), и сви су били власт. Сеоски кметови су најчешће пресуђивали у споровима између сељака, кад се породица дели или кад стока једног сељака уђе и погази летину другог. Ако не успеју да се нагоде уз помоћ овог кмета, оду до кнежинског или нахијског. И у Црној Гори кметови су решавали неке спорове, само разлика је била у томе што је свака страна у спору бирала по 12 кметова.

У Босни је кмет био нешто друго. Тако се звао сељак који је „седео" у туђој кући и на туђој земљи, коју је добио у најам од читлуксахибије – аге. Летину су делили како се погоде. Наравно да је ага добијао позамашан део јер је, од волова до семена, све било агино.

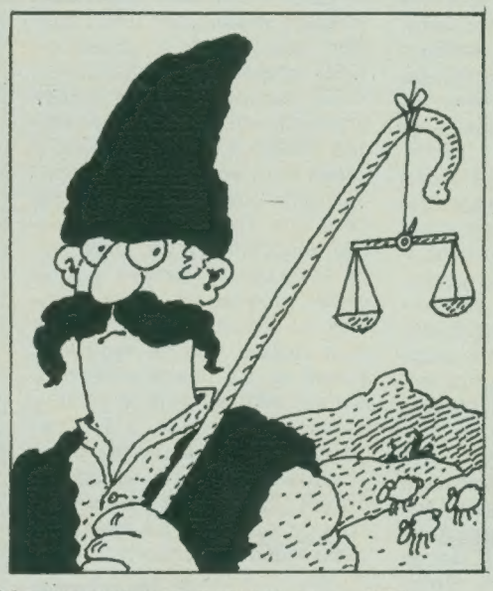

Папуанци полиглоте

У којој се земљи користи највише језика, и колико уопште у свету постоји језика и дијалеката.

ЂОРЂЕ
Кула

Рекордер по броју језика и дијалеката који се користе у говору је острвска држава Папуа Нова Гвинеја која се налази у Тихом океану. Око три и по милиона становника ове државе споразумева се чак на 1.000 језика и дијалеката. Иначе, највећа „густина" језика на једном простору је у подножју Хималаја – око 160. Око слива афричке реке Нигер, који захвата већи простор, користи се 280 језика.

Кажу да се на свету користи 5.650 језика и дијалеката.

Бибап – џез

Мој друг каже да је бибап врста музике, док ја тврдим да је то само вокална узречица (би-бап) док се слуша џез.

МИКИ и ДЕНИ
Зрењанин

Твој друг је у праву, што донекле може да се каже и за тебе. Бибап је, каже енциклопедија, једна од узгредних вокалних варијација. Али, ово је четрдесетих година овог века била и револуционарна форма џеза која је потиснула и срушила краљевство свинга – опет врсте џеза. Познати представници бибапа били су Дизи Гилеспи и Чарли Паркер.

Многи музички стручњаци сматрали су да је бибап тешко разумљив, али једно остаје неспорно; он је надахнуо извесне музичке правце од којих је најзначајнија бит-музика која данас, после тридесет година доживљава ренесансу.

Колико живи хрчак

Однедавно имам хрчка и одушевљен сам колико је радознао и живахан. Занима ме да ли он пије воду и колико може да живи?

РАНКО
Н. Београд

О дужини живота хрчка тешко је рећи нешто одређеније јер ретко која животиња ове врсте, било у природи било у кавезу, угине од старости. У природи обично страда као плен неког грабљивца (лисице, јастреба, сове), а у кавезу најчешће од премећаја у варењу или од разних врста тумора. Ако напуни пет година, сматра се да је доживео дубоку старост.

Хрчак у природи не пије воду, него је уноси преко сочне хране (разне траве), па у кавезу треба увек да има мало свежег воћа и детелине. У кавез, стави ипак посудицу са свежом водом јер понекад осети потребу да је окуси.

Лос Анђелес

Занима ме када је и ко основао Лос Анђелес.

СВЕТИСЛАВ
Ариље

Оснивачима града Лос Анђелеса сматра се група од 44 досељеника из Мексика, нешто Индијанаца и афричких црнаца робова. Као година оснивања наводи се 1769. када су у ово насеље дошли римокатолички мисионари који су овом месту на речици Порсинкули дали подуже име: EL Puebla de Nuestra Sehora la Reina de los Angeles de Porci-

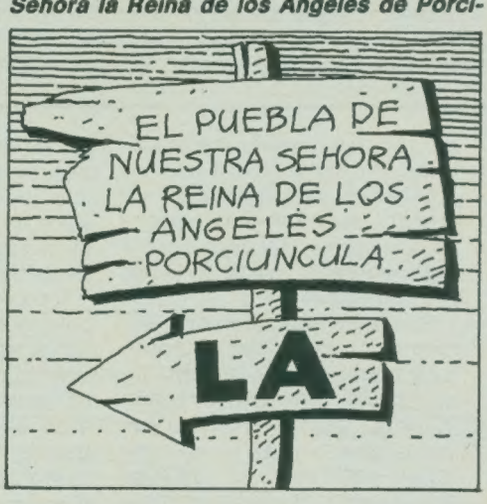

uncula што у преводу значи – Село наше госпе, краљице анђела из Порсинкуле. Међутим, амерички досељеници скратили су 1818. године овај назив на Лос Анђелес (Анђели), тако да су га прихватили и сами Шпанци, иначе већинско становништво.

Мис Југославије 1926.

Да ли је истина да је наша мис била једна од првих еротских звезда светског филма?

МИХАЕЛА
Сопот

Једно од првих разголићавања забележено на целулоидној траци било је у филму „Еротикон". Извела га је глумица нашег порекла по имену Италина Ида Тамара Кравања, у филмском свету позната као Ита Рина (1907–1979). Године 1926, пре него што је постала глумица, била је изабрана за мис Југославије.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: Катрин Денев, Обломов, отац, пратилац, аре, Чачани, раник, емири, сетови, ти, капелан, приклон, АК, лорд, поруке, и, обале, лепотан, обавити, м, цивил.

ЗА ОШТРО ОКО: други у првом водоравном реду и први у другом реду.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

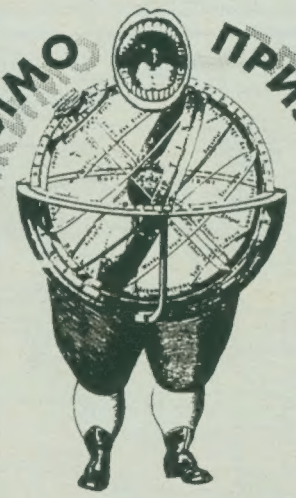

Данијела Јербић, Лоле Рибара 2/4, 17500 Врање – 14 година, воли хеви-метал и све што воле млади.

●

Сања Радивојевић, Јухорска 26, 37266 Обреж – 14 година, жели да се дописује са девојчицама од 11 до 15 година.

●

Ана Симић, 7. октобра 131, 15000 Шабац – 11 година, сакупља постере и салвете.

●

Јелена Милутиновић, Виноградска 13, 12220 Велико Градиште – 13 година, воли реп музику, филм и спорт.

НОВО!НОВО!НОВО!

За све вас - у прави час

Без по муке иде нам од руке

граматика и књижевност у скраћеном издању за све узрасте

а) за убрзану и лакшу припрему пријемног испита
б) за најбрже преслишавање на крају године
в) за лагодно дружење са граматиком за време распуста да бисте у септембру успешније стартовали

Књигу можете поручити од 00 до 24 часа на тел 011/627-660, купити на киосцима"Политике" или у продавници "Политике", Београд Македонска 35.

ДАФИМЕНТ БАНКА спонзор књиге, захваљује за сваку купљену књигу, јер приход од продатих књига намењен је Фонду за незбринуту децу.

Наручујем поузећем књигу по цени од 1400 динара
Име и презиме _____
Поштански број и место _____
Улица и број _____
НИП Политика Издавачка делатност, Пош. фах 124

НИП ПОЛИТИКА ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ, Београд, Цара Лазара 3 / II

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2112

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 1.474,00 динара, тромесечна 4.422,00 динара, полугодишња 8.844,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr– West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fah 41/64/310472, на КОНТО:
NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Baahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана стварч, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

WALT DISNEY
МИКИ
ЛА-ЛА-ЛАААА!
ТРАЛА-ЛА-ЛА!
ЛА-ЛО-ЛА!
ТО ЈЕ АИДА, МИКО! КАД ОДРАСТЕШ, ОНДА БЕШ УЖИВАТИ...
ТРА-ЛА-ЛА!
...КАО ЈА САДА!
ХВАЛА ТИ, МИКО!
ЛА-ЛА!
ЛА!
САД МОГУ МИРНО ДА УЖИВАМ У ЧАРИМА ОПЕРСКОГ СТВАРАЛАШТВА!
ЛА-ЛА!
3
ЛА-ЛАЛА-ЛА!
ГРРР!
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
12:29
Distributed by King Features Syndicate